ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 70ον ΜΑΪΟΣ, 1934. Ἀριθ. 5.

ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗ

Ἡ ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ἑορτῆς ἐπισήμου τῆς Παλαιᾶς Οἰκονομίας, ἐξελέγη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὡς ἡ καταλληλοτέρα πρὸς κατάπεμψιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τὴν ἐπίγειον Αὐτοῦ Ἐκκλησίαν, εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποσχέσεων, ἃς ὁ Κύριος ἡμῶν ἔδωκε πρὸς τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ: «Καὶ θέλω παρακαλέσει τὸν Πατέρα καὶ θέλει σᾶς δώσει ἄλλον Παράκλητον, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὅπερ ὁ κόσμος δὲν δύναται νὰ λάβῃ... Δὲν θέλω σᾶς ἀφήσει ὀρφανοὺς» (Ἰωάν. ιδ΄, 17, 18). Καὶ πάλιν πρὸ τῆς Ἀναλήψεως Αὐτοῦ: «Ἕως οὗ ἐνδυθῆτε δύναμιν ἐξ ὕψους» (Λουκ. κδ΄. 49).

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πενεηκοστῆς, ἥτις ἦτο ἡ Κυριακή, ἡμέρα τῆς ἐβδομαδιαίας συνάξεώς των, οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ πιστοὶ (ἕως 120 τὸν ἀριθμὸν) ἦσαν συνηγμένοι ἐπὶ τὸ αὐτό, ὅτε αἴφνης ἐγένετο ἦχος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς ἀνέμου βιαίως φερομένου καὶ ἐγέμισεν ὅλον τὸν οἶκον, ὅπου ἦσαν καθήμενοι, καὶ ἐφάνησαν διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡς πυρός, αἵτινες ἐπεκάθησαν ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου (Πράξ. β΄. 1-4).

Δὲν εἶναι λογικὸν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐδόθη ἐν ἴσῳ μέτρῳ εἰς πάντας τοὺς παρόντας, διότι πάντες δὲν εἶχον τὴν αὐτὴν πρὸς τοῦτο προετοιμασίαν. Ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ λαμβάνει τὴν δωρεὰν τοῦ Πνεύματος κατὰ τὸν βαθμὸν ἐκεῖνον, κατὰ τὸν ὁποῖον κενοῦται ἀπὸ τὰ ἄλλα ἀντικείμενα τῆς συνήθους σκέψεως καὶ ἀφοσιώσεως αὐτῆς. Ὁ Θεῖος ὅμως Λόγος μᾶς βεβαιοῖ ὅτι «ἅπαντες ἐπλήσθησαν Πνεύματος Ἁγίου», ἤτοι, ἕκαστος ἔλαβε τὸ Πνεῦμα κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἐπιδεκτικότητός του. Πλήρεις τῆς νέας ταύτης δυνάμεως ἤρχισαν ἀμέσως νὰ διακηρύττουν τὴν χάριν τοῦ Σωτῆρος πρὸς τὸν ἁμαρτωλὸν κόσμον. Τὸ δὲ πλῆθος, τὸ ὁποῖον συνέρρευσεν εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦ ἐξ οὐρανοῦ ἤχου καὶ ἀπηρτίζετο ἐκ προσκυνητῶν ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου, ἤκουσε τὸ κήρυγμα τῆς δι᾿ Ἰησοῦ Χριστοῦ σωτηρίας, καὶ τρεῖς χιλιάδες ψυχαὶ ἐπίστευσαν καὶ προσετέθησαν τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ πρώτη κίνησις τῶν λαβόντων τὸ Θεῖον Πνεῦμα ὑπῆρξε νὰ **κηρύξουν** τὸ μακάριον Εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας εἰς τοὺς πέριξ αὐτῶν. Οἱ μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης διατελοῦντες ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ φόβου ἢ τῆς ἀβεβαιότητος μεταβάλλονται ἐν μιᾷ στιγμῇ χρόνου εἰς **θαρραλέους καὶ ἐνθέρμους κήρυκας** τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ αὐτὸ εἶναι πάντοτε τὸ πρῶτον ἀποτέλεσμα τῆς ἐκχύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὴν ψυχὴν οἱουδήποτε ἀνθρώπου.

Ἡ κατὰ τὴν Πεντηκοστὴν ἐκείνην ἔκχυσις τοῦ Ἁγ. Πνεύματος ὑπῆρξε

πρωτίστως ἡ ἀφετηρία τῆς ἀναγεννήσεως τῶν ἀτόμων καὶ ἡ ἀρχὴ νέας πνευματικῆς ζωῆς αὐτῶν. Καὶ ἠνάγκασε τόσας χιλιάδας συνειδήσεων, αἵτινες ἦσαν προσκεκολλημέναι εἰς τὰς παραδόσεις καὶ τοὺς τύπους τῆς Ἰουδαϊκῆς λατρείας, νὰ πεισθοῦν ὅτι ὁ Ναζωραῖος Διδάσκαλος, τὸν ὁποῖον εἶχον καταδικάσει οἱ ἄρχοντες τοῦ ἔθνους εἰς τὸν σκληρότερον καὶ ταπεινωτικώτερον τῶν θανάτων, ἦτο αὐτὸς ὁ Μεσσίας, τὸν ὁποῖον ἀπ' αἰώνων αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες των ἀνέμενον ὑπὸ ὅλως διαφορετικὴν μορφήν. Τὸ Θεῖον Πνεῦμα διήνοιξε τοὺς μυωπάζοντας ὀφθαλμούς των, ὥστε νὰ ἴδουν τὸ ἀδύνατον τῆς σωτηρίας δι' ἄλλου τινος μέσου εἰμὴ διὰ μετανοίας καὶ πίστεως εἰς τὸν σταυρωθέντα τοῦτον Μεσσίαν.

Ἀλλ' ἡ Πεντηκοστὴ ἐκείνη ἔχει ἔτι μεγαλειτέραν σπουδαιότητα —σπουδαιότητα κοσμοϊστορικήν· διότι ὑπῆρξεν ἡ ἀφετηρία τῆς ***ἐξαπλώσεως τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς*** καὶ τῆς καταρρίψεως τῆς εἰδωλολατρείας, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο ὑπόδουλος ὁ τότε γνωστὸς κόσμος. Ποία ἀνθρωπίνη πρόβλεψις θὰ παρεδέχετο κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὅτι ἡ θρησκεία τοῦ σταυρωθέντος Ναζωραίου, κηρυττομένη ὑπ' ὀλίγων ἀπαιδεύτων Ἰουδαίων, θὰ κατέκτα ἐντὸς τριακοσίων μόνον ἐτῶν ὁλόκληρον τὸ ἀπέραντον Ρωμαϊκὸν κράτος καὶ θὰ ἔτρεπεν εἰς φυγὴν καὶ ἀφανισμὸν τὰ εἴδωλα καὶ τὰ φιλοσοφικὰ συστήματα αὐτοῦ; Ἀνθρωπίνως τοιαύτη γοργὴ καὶ τελεία νίκη ἦτο ὄχι μόνον ἀπίστευτος ἀλλὰ καὶ πράγματι ἀδύνατος. Μόνον μία ὑπεράνθρωπος δύναμις ἠδύνατο νὰ ἀπεργασθῇ τοιαῦτα κολοσσιαῖα ἀποτελέσματα. Ἀλλ' ἡ δύναμις αὕτη ἐνήργησεν ***ὄχι ἐξωτερικῶς, ἀλλ' ἐσωτερικῶς,*** διὰ τῆς ἀναπλάσεως τῶν καρδιῶν τῶν ἀνθρώπων. Τὸ μακάριον Εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας καὶ τοῦ ἐλέους διεδόθη μὲν διὰ τοῦ κηρύγματος ἀλλ' ὑπεβοηθεῖτο διὰ τοῦ ὀφθαλμοφανοῦς παραδείγματος τῆς ἁγίας ζωῆς τῶν ὀπαδῶν τοῦ Χριστοῦ, τῆς ἀγάπης των πρὸς τοὺς ἐχθροὺς καὶ διώκτας των, καὶ τῆς εὐσταθείας μεθ' ἧς μετέβαινον εἰς τὸν βωμὸν τοῦ μαρτυρίου. Καὶ ὁ Ἐθνικὸς κόσμος, ὅστις δὲν ἐγνώριζε, μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῆς λέξεως «ἀγάπη», ᾐσθάνθη ἀμέσως ὅτι εὑρίσκετο ἐνώπιον μιᾶς ἀοράτου καὶ ἀΰλου δυνάμεως, τὴν ὁποίαν τὰ βασανιστήρια, οἱ διωγμοὶ καὶ ἡ ὑλικὴ βία δὲν ἠδύναντο νὰ καταπολεμήσουν. Ἐνώπιον τῆς δυνάμεως ταύτης καὶ αὐταὶ αἱ ἀρχαὶ καὶ ἐξουσίαι καὶ οἱ κοσμοκράτορες τοῦ κόσμου ἠναγκάσθησαν ἐν τέλει νὰ κύψουν τὸν αὐχένα.

Ἀλλὰ τὸ μέγιστον ἀποτέλεσμα τῆς Πεντηκοστῆς ἐκείνης ἡμέρας ἦτο ὅτι αὕτη ὑπῆρξεν ἡ γενέθλιος τῆς ἐπιγείου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἵδρυσις ***τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.*** Τοῦτο ὑπενόει ὁ Κύριος ἡμῶν, ὅταν εἶπεν: «Εἶναί τινες τῶν ἐδῶ ἱσταμένων, οἵτινες δὲν θέλουσι γευθῇ θάνατον, ἕως οὗ ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Λουκ. θ΄. 27). Ἡ ἔκχυσις τοῦ Πνεύματος κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ἐγκαινίασε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τῆς ἐπισήμου καὶ ὁρατῆς ἐμφανίσεως τῆς Θείας Δυνάμεως Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι οἱ ἐκ πάσης γῆς ἀκούσαντες τὸ κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ πιστεύσαντες εἰς τὸν Χριστόν, ἐγένοντο καὶ αὐτοὶ φορεῖς καὶ κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου, ὅταν ἐπέστρεψαν εἰς τὰς πατρίδας των— μάρτυρες τῶν ὅσα εἶδον καὶ ἤκουσαν. Καὶ τοιουτοτρόπως εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης

ἡμέρας τῆς Ἐκκλησίας, ὁ σπόρος τοῦ Εὐαγγελίου ἐσπάρη εἰς ἔκτασιν ἀνυπολόγιστον.

Ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦ Ἁγ. Πνεύματος δὲν περιωρίσθη εἰς τὴν πρώτην ἐκείνην ἐπίσημον καὶ πανηγυρικὴν οὕτως εἰπεῖν ἐμφάνισιν Αὐτοῦ. Ἡ ἐμφάνισις αὕτη ἦτο, ὡς ἐλέχθη, ἀφετηρία νέας καταστάσεως πραγμάτων· καὶ ἔκτοτε διὰ μέσου τῶν αἰώνων τὸ Θεῖον Πνεῦμα ἐξηκολούθησεν ὄχι μόνον ἐργαζόμενον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀτόμων, ἀναγεννῶν, ἐμπνέον, ἐνισχύον τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν καὶ εἰς τὸν ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ θάνατον, ἀλλὰ καὶ φωτίζον καὶ ὁδηγοῦν τὴν ἐπίγειον Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Βεβαίως ὑπῆρξαν στιγμαὶ καὶ περίοδοι εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας, καθ' ἃς ἡ φλὸξ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφαίνετο κινδυνεύουσα νὰ σβεσθῇ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπὸ τὴν πνοὴν τῆς δεισιδαιμονίας ἢ τῶν ἀνθρωπίνων παραδόσεων. Ὁ Θεὸς ὅμως ἐν τῇ ἀπείρῳ Αὐτοῦ χάριτι δὲν ἀπέσυρε ποτὲ ὁλοσχερῶς τὸ Πνεῦμα Αὐτοῦ· ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἀνέστησε πάντοτε καὶ ἡτοίμασε κατὰ τόπους καὶ κατὰ καιροὺς ἐμπνευσμένους κήρυκας τῆς καθαρᾶς καὶ ἀνοθεύτου πνευματικῆς ἀληθείας, οἵτινες διετήρησαν τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διέδωκεν αὐτὸ εἰς τοὺς ἔξω. Πῶς ἄλλως δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν τὰ μεγαλειώδη ἀποτελέσματα τοῦ ἔργου τῶν Βιβλικῶν Ἑταιριῶν; Σήμερον ὀλίγαι φυλαὶ ἀνθρώπιναι ἔμειναν, αἵτινες δὲν ἔχουσι τοὐλάχιστον ἓν μέρος τοῦ Θείου Λόγου καὶ δὲν ἤκουσαν τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὴν ἰδίαν των γλῶσσαν.

Εἴθε ἡ ζωοποιὸς δύναμις τοῦ Θείου Πνεύματος νὰ προβαίνῃ ἐξαπλουμένη σταθερῶς ἐν τῷ κόσμῳ, οὐχὶ μόνον εἰς τὴν ὁρατὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, καθαρίζουσα αὐτὴν ἀπὸ παντὸς ῥύπου καὶ πάσης πλάνης, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀτόμων, ἐξαγνίζουσα, ἀναγεννῶσα καὶ ὁδηγοῦσα αὐτοὺς εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωήν, ἕως οὗ ἔλθῃ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἡ δευτέρα ἔνδοξος ἐπιφάνεια τοῦ Κυρίου ἡμῶν, κτίζουσα νέον οὐρανὸν καὶ νέαν γῆν, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον ἁμαρτία! Ἀμήν.

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

«Ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου».
Λουκ. κδ΄. 35.

Μεταξὺ ὅλων τῶν λαῶν, τὸ κοινὸν γεῦμα ἐπέχει σπουδαῖον μέρος εἰς τὴν κοινωνικὴν συναναστροφήν. Ἰδίως εἰς τὴν Ἀνατολήν, τὸ κοινὸν γεῦμα ἀποτελεῖ ἱερὸν δεσμὸν μεταξὺ τῶν συνδαιτυμόνων. Αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων καὶ αἱ ἀρχαιότεραι ἐκ τῶν Ἐπιστολῶν μαρτυροῦσι περὶ τῆς σπουδαιότητος, ἣν εἶχε τὸ κοινὸν γεῦμα εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν τῆς πρώτης Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπετέλει τὸ σύμβολον καὶ τὸ μέσον τῆς ἀδελφοσύνης

Παρατηρήσατε τὸ ἐπεισόδιον τῶν δύο μαθητῶν, οἵτινες ὡδοιπόρουν πρὸς Ἐμμαούς. Καθ' ὅλην τὴν ὁδοιπορίαν καὶ τὴν κατ' αὐτὴν συζήτησιν, δὲν ἐγνώρισαν τὸν συνοδοιπόρον των. Εὐθὺς ὅμως ὡς ἐκάθησαν εἰς τὴν τράπεζαν διὰ νὰ συμφάγωσι, μία γνωστὴ χειρονομία του εἰς τὴν κλάσιν τοῦ ἄρτου ἀπεκάλυψεν εἰς

αὐτοὺς τὴν ταυτότητά του, διότι πολλάκις τὸν εἶχον ἰδεῖ κόπτοντα τὸν ἄρτον ἐν τῷ μέσῳ τῶν μαθητῶν. Ἐὰν ἀναλογισθῶμεν τὴν ζωήν, τὴν ὁποίαν διῆγεν ἡ μικρὰ ὁμὰς τοῦ Διδασκάλου καὶ τῶν μαθητῶν Αὐτοῦ, τὸ κοινὸν γεῦμα καταλαμβάνει τὴν κεντρικὴν θέσιν εἰς τὰ γεγονότα ἑκάστης ἡμέρας—ὡς τὸ σύμβολον καὶ τὸ μέσον τῆς κοινωνίας τῆς μικρᾶς ἐκείνης ὁμάδος. Ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «δὲν εἶναι κοινωνία τὸ ποτήριον, ὁ ἄρτος;» (Α΄. Κορ. ι΄. 16).

Ἡ σημασία τοῦ κοινοῦ γεύματος βεβαίως προσέλαβεν ἰδιαιτέραν σπουδαιότητα, ὅταν διὰ τελευταίαν φορὰν πρὸ τοῦ πάθους Αὐτοῦ ὁ Κύριος συνέφαγε μετὰ τῶν μαθητῶν Του. Ὅλοι οἱ συνδαιτυμόνες προῃσθάνοντο τὰ ραγδαίως ἐπερχόμενα γεγονότα. «Πολὺ ἐπεθύμησα νὰ φάγω τὸ Πάσχα τοῦτο μεθ᾽ ὑμῶν πρὸ τοῦ νὰ πάθω». Μὲ τοῦτο μήπως ἠννόει ὅτι αὕτη ἦτο ἡ τελευταία φορά, καθ' ἣν θὰ ἔτρωγε καὶ ἔπινε μετ᾽ αὐτῶν—ὅτι τὸ κοινὸν τοῦτο γεῦμα θὰ ἔπαυε τοῦ λοιποῦ; Οὐχὶ—διότι σαφῶς ὑπέδειξεν ὅτι θὰ ἐξηκολούθει. Καὶ θὰ ἐξηκολούθει, διότι εἰς τὴν κοινὴν ταύτην τράπεζαν θὰ παρεκάθητο, θὰ ἦτο παρών, ἀοράτως καὶ ὁ ἴδιος.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ πάθους τοῦ Διδασκάλου των, ἡ μετ' Αὐτοῦ ἐπικοινωνία ἦτο τὸ σπουδαιότατον καὶ προσφιλέστατον καὶ ἀναγκαιότατον πρᾶγμα εἰς τὴν ζωὴν τῶν μαθητῶν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐγνώριζεν ὅτι ἡ ἐπικοινωνία, ἣν Αὐτὸς εἶχε δημιουργήσει μεταξὺ τῶν μαθητῶν Του, δὲν ἠδύνατο νὰ συνεχισθῇ ἄνευ Αὐτοῦ. «Χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν». Ὅθεν οὐσιαστικῶς τοῖς λέγει: «Ἡ μεταξύ μας κοινωνία δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ μόνον, ἐὰν Ἐγὼ ἦμαι τὸ κέντρον αὐτῆς. Διὰ τοῦτο, ἂν καὶ δὲν θὰ Μὲ βλέπετε, Ἐγὼ θὰ ἦμαι μεθ᾽ ὑμῶν καὶ ἐν ὑμῖν καὶ ἡ κοινωνία μας θὰ ἐξακολουθήσῃ. Καὶ τὰ σύμβολα τῆς συνεχίσεως αὐτῆς—ὁ κοινὸς ἄρτος, τὸ κοινὸν ποτήριον—θὰ ἦναι σύμβολα τῆς παρουσίας Μου». Αὕτη φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ ἔννοια τῶν ζωηρῶν ἐκείνων ἐκφράσεων: «Τοῦτο εἶναι τὸ σῶμά Μου!—Τοῦτο εἶναι τὸ αἷμά Μου». Ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος σημαίνουσιν ὅτι Αὐτὸς εἶναι παρών, διότι συμβολίζουσι μίαν κοινωνίαν, ἥτις δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ Αὐτοῦ.

Ἐνόσῳ Αὐτὸς ἦτο ἐν μέσῳ αὐτῶν, ἡ ὀφθαλμοφανὴς παρουσία Του ἦτο ἀρκετὴ διὰ τοὺς μαθητάς. Αὐτὸς ὅμως ἐγνώριζεν ὅτι θὰ ἔχανον τὴν βεβαιότητα ταύτην εὐθὺς ὡς θὰ ἀπεχωρίζετο αὐτῶν καὶ δὲν θὰ ἦτο πλέον σωματικῶς παρὼν διὰ νὰ διδάσκῃ καὶ ὁδηγῇ καὶ διευθύνῃ αὐτούς. Ὥστε προπαρασκευάζει αὐτοὺς εἰς τὸ νὰ διακρίνωσι τὴν ἀόρατον πνευματικήν Του παρουσίαν. Ἀλλὰ τὸ μάθημα τοῦτο ἐδυσκολεύοντο νὰ μάθωσιν οἱ μαθηταί. «Ὅπου δύο ἢ τρεῖς εἶναι συνηγμένοι εἰς τὸ ὄνομά μου, ἐκεῖ εἶμαι καὶ ἐγὼ ἐν μέσῳ αὐτῶν». Ἤθελε νὰ τοὺς δώσῃ νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι θὰ παρευρίσκετο μεταξύ των τόσον πραγματικῶς, ὅσον ἐὰν ἡ παρουσία του ἦτο σωματικὴ καὶ ὁρατή. Διὰ νὰ καταστήσῃ δὲ τὴν ἰδέαν ταύτην ἀκόμη σαφεστέραν, τοῖς ἔδωκεν ἄλλην παρακαταθήκην νέας, ἁπτῆς μορφῆς. Ἡ ἁπλουστάτη τροφὴ καὶ πόσις τῆς καθημερινῆς των ζωῆς, τὴν ὁποίαν Αὐτὸς ἔκοπτε καὶ ἐμοίραζεν εἰς αὐτούς, ἐνόσῳ ἔζη μετ᾽ αὐτῶν σωματικῶς, θὰ παρέμενε δι᾽ αὐτοὺς εἰς τὸ μέλλον ἡ κεντρικὴ πρᾶξις, δι᾽ ἧς θὰ ἐπανέκτων τὴν βεβαιότητά των περὶ τῆς ἀοράτου παρουσίας Του, μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος, ἀλλὰ καὶ θὰ ᾐσθάνοντο ὅτι, ὅπως τὰ σώματά των ἐτρέφοντο ἐκ τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ

οἴνου, οὕτω καὶ αἱ ψυχαί των πάντοτε ἐτρέφοντο καὶ ἐνισχύοντο ἐκ τῆς χάριτος καὶ δυνάμεως Αὐτοῦ. Διότι πολλάκις κατὰ τὴν ἐπίγειον Αὐτοῦ ζωὴν τὸν ἤκουσαν μεταχειριζόμενον τὸν συμβολισμὸν τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν πνευματικὴν τροφὴν τῆς ψυχῆς.

Ἡ ἀνύψωσις ἑνὸς κοινοῦ γεύματος εἰς τὸ ἐπίπεδον μιᾶς μυσταγωγίας βασίζεται ἐπὶ ἰδεολογίας κοινῆς καὶ τῶν ἀρχεγόνων καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων. Ὁ πανάρχαιος Νόμος τῆς Ἐρήμου καθίστα τὴν ἀπὸ κοινοῦ λῆψιν τροφῆς ἐχέγγυον φιλίας καὶ προστασίας. Χαρακτηριστικὸν δὲ τοῦ Κυρίου ἡμῶν εἶναι ὅτι λαβὼν ἕνα θεσμὸν ἐκ τῶν βαθύτατα ἐρριζωμένων εἰς τὴν κοινὴν ζωὴν τῆς ἀνθρωπότητος, κατέστησε τὸν θεσμὸν τοῦτον ἀφετηρίαν μιᾶς μυσταγωγίας, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ δύνανται οἱ πάντες νὰ συμμετάσχωσιν. Ὅπως καὶ ἂν θέλετε ὀνομάσατέ την, τὴν κοινὴν ταύτην μετάληψιν τροφῆς καὶ πότου—θέσατε αὐτὴν ἐντὸς τοῦ πλαισίου ἑνὸς καθεδρικοῦ ναοῦ ἢ ἑνὸς ἀγροῦ—οὐδεμία ἐνέργεια τοῦ ἀνθρώπου δὲν δύναται νὰ ἀμαυρώσῃ τὴν ζωντανὴν ἀνάμνησιν, ἣν Αὐτὸς ἀφῆκεν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Εἰς τὴν κοινὴν ταύτην τράπεζαν τοῦ Κυρίου ὁ εὐλαβὴς μαθητὴς θὰ εὑρίσκῃ διαρκῶς νέας βαθυτάτας πνευματικὰς ἐννοίας.

Μίαν δὲ τοιαύτην ἀποκαλύπτει χωρίον θαυμασίως διαφωτιστικὸν τοῦ συγγράμματος τοῦ αἰδ. Stanley Jones, «Ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Στρογγύλη Τράπεζα», ἔχον ὡς ἑξῆς:

«Ἡ σκιὰ τοῦ Σταυροῦ εἶχε πέσει ἐπὶ τῆς ψυχῆς τοῦ Ἰησοῦ, ἐνῷ ἐκάθητο μὲ τὴν μικράν του συντροφίαν πέριξ τῆς Τραπέζης εἰς τὸ ἀνώγειον. Ἐκεῖ τότε ἔκαμε μίαν πρᾶξιν συμβολικήν, ἥτις συνεκέντρωνε τὴν ἔννοιαν ὅλων ὅσα Αὐτὸς ὑπὲρ ἐκείνων εἶχεν ἤδη ἐκτελέσει καὶ ἀκόμη θὰ ἐξετέλει. Ἔλαβε ποτήριον οἴνου καὶ ἀφοῦ ηὐχαρίστησε τὸν Θεόν, τὸ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ἵνα πίωσι· τὸν οἶνον τὸν ἐν τῷ ποτηρίῳ ἐξέλαβεν ὡς τὸ κάλλιστον σύμβολον παντὸς ὅ,τι ἐδώρει εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τὸν κόσμον.

Εἰς τὸ ποτήριον αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του, περιελαμβάνετο πᾶν τὸ σχετιζόμενον μὲ τὴν ἄμπελον—τὸ ἔδαφος ἐκ τοῦ ὁποίου εἶχε βλαστήσει, τὰ κλαδεύματα, τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ ἡ βροχή, ὑπὸ τὰ ὁποῖα εἶχε λάβει τὴν ἀνάπτυξίν της, τὸ πάτημα τῶν σταφυλῶν εἰς τὸν ληνὸν—ὅλα αὐτὰ ὁμοῦ εἶχον συντελέσει εἰς τὸ νὰ καταστήσουν τὴν ποιότητα τοῦ οἴνου ὁποία ἦτο.

Ἀλλ᾽ Αὐτὸς ἔθετεν εἰς τὰ χείλη των ποτήριον ἀόρατον, τοῦ ὁποίου ὁρατὸν σύμβολον ἦτο τὸ ὑλικὸν τοῦτο ποτήριον. Εἰς τὸ ἀόρατον ποτήριον εἶχον συγκεντρωθῆ ὅλα τὰ γεγονότα τῆς ἐπιγείου ζωῆς καὶ δράσεώς του. Πᾶν ὅ,τι εἶπε καὶ ἐσκέφθη, πᾶν ὅ,τι εἶχεν ὑποφέρει, πᾶν ὅ,τι εἶχε ζητήσει προσευχόμενος, πᾶν ὅ,τι εἶχε πράξει καὶ πᾶν ὅ,τι ἔτι ἐπρόκειτο νὰ πράξῃ, εὑρίσκετο ἐν τῷ ποτηρίῳ, τὸ ὁποῖον ἔθετεν εἰς τὰ χείλη των. Ἔπινον ἐκ τῆς ζωῆς Αὐτοῦ».

Δυστυχῶς, πρὶν ἀκόμη παρέλθῃ ὁ Ἀποστολικὸς αἰών, ἡ προσοχὴ τῆς Ἐκκλησίας ἤρχισε νὰ προσηλοῦται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπὶ τῆς ἱεροτελεστίας τῆς Κοινωνίας, ὡς ἀποτελούσης καθ᾽ ἑαυτὴν τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τῆς Κοινωνίας, καὶ ὁλοὲν ὀλιγώτερον ἐπὶ τοῦ πραγματικοῦ αὐτῆς σκοποῦ, ὅστις ἦτο νὰ δημιουρ-

γηθῶσι δι᾽ αὐτῆς ἀλλεπάλληλαι γενεαὶ Χριστιανῶν, πεπληρωμένων μὲ τὴν σωτήριον ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ ἡμεῖς ἐρίζομεν περὶ τῆς σημασίας τοῦ «σώματος» καὶ τοῦ «αἵματος», ἐνῷ ἡ πραγματική των σημασία, καταυγαζομένη ἀπὸ τὸ ἱερὸν φῶς τοῦ Σταυροῦ, μᾶς ἀντικρύζει κατὰ πρόσωπον, ἐνῷ ἡ μορφὴ τοῦ Χριστοῦ μᾶς νεύει ἐπιτακτικῶς νὰ σπεύσωμεν νὰ Τὸν ἀκολουθήσωμεν. Ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον Αὐτὸς ἐνδιαφέρεται εἶναι ὁ σκοπός, χάριν τοῦ ὁποίου ἐδόθη ἡ ἱερὰ Κοινωνία—ὅπως περὶ Αὐτὸν συναθροισθῇ στρατός, ἡ ἀεννάως ἀνανεουμένη ἀδελφότης τοῦ Σταυροῦ—ὁ ἀδιάλειπτος ἀνεφοδιασμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ Θεοῦ.

Ἡ δὲ χρησιμότης τῆς ἱερᾶς Κοινωνίας εἶναι, ὅτι ἐν μέσῳ τοῦ ὑλικοῦ ὑμῶν περιβάλλοντος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου στηριζόμεθα τόσον πολὺ ἐπὶ τῆς μαρτυρίας τῶν σωματικῶν μας αἰσθήσεων, μᾶς βοηθεῖ ὅμως ἀντιληφθῶμεν τὴν ἀόρατον παρουσίαν Αὐτοῦ καὶ νὰ διατηρῶμεν τὴν ἐπαφὴν τοῦ ἀνθρωπίνου μετὰ τοῦ θείου.

Δύναται δὲ νὰ θεωρηθῇ παρὼν διότι εἶναι εἰδικῶς ἀντιληπτός. Γίνεται δὲ ἀντιληπτὸς μόνον ἐφ᾽ ὅσον καὶ καθ᾽ ὅσον δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν στενὴν ἐπικοινωνίαν μετ᾽ Αὐτοῦ. Αὕτη εἶναι ἡ «πραγματικὴ παρουσία» τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν εὑρίσκομεν ἐν τῇ Κοινωνίᾳ. Πᾶς Χριστιανὸς ἐξεύρει πόσον εἶναι δύσκολον νὰ αἰσθάνεται διαρκῶς τὴν παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ. Ὡς ἐκ τούτου θὰ ἐκτιμήσῃ περισσότερον τὴν κοινὴν μετάληψιν τῆς Τραπέζης τοῦ Κυρίου, ἥτις ἔχει ὡς κέντρον τὴν ἀπερίφραστον ἀλλὰ ρητὴν διαβεβαίωσιν: «Ὁ Χριστὸς εἶναι παρών». Τοῦτο τὸ αἴσθημα ἐπλήρου τὴν καρδίαν μας, ὁσάκις κατὰ τὴν παραμονὴν μιᾶς μάχης τόσοι ἐξ ἡμῶν ἐζητοῦμεν νὰ κοινωνήσωμεν.

Ὁ Χριστὸς εἶναι παρών. Τὸ πῶς εἶναι παρών, δὲν ἀποβλέπει ἡμᾶς. Τὸ «**διατί εἶναι παρὼν**» εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνδιαφέρει. Ἔρχεται, ὅπως πάντοτε ἔρχεται, εἰς τὴν ἀναμένουσαν αὐτὸν ψυχὴν ἢ ὅπου δύο ἢ τρεῖς εἶναι συνηγμένοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν τῷ ὀνόματι Αὐτοῦ. Ἔρχεται μυστικῶς ἀλλὰ καὶ μετὰ δυνάμεως κατὰ τὴν Κοινωνίαν τῆς Τραπέζης Αὐτοῦ, οὔτε ὀλιγώτερον οὔτε περισσότερον ἢ κατὰ πᾶσαν ἄλλην στιγμήν. Κανὲν ἁπτὸν σημεῖον δὲν προδίδει τὴν στιγμὴν τοῦ μυστηριώδους ἐρχωμοῦ Του, οὐδεὶς μηχανισμὸς δύναται νὰ προαναγγείλῃ αὐτόν. Ἔρχεται· ἀλλὰ διατί; Ποῖος ὁ σκοπός, διὰ τὸν ὁποῖον κατευθύνει ἐφ᾽ ἡμᾶς τὴν ἐπίδρασιν τῆς προσωπικότητος Αὐτοῦ; Διατὶ ζητεῖ νὰ μᾶς ἐμπλήσῃ τῆς ἀκτινοβόλου δυνάμεως τῆς ἰδίας Του θείας ζωῆς; Ἡ ἀπάντησις ὑποδεικνύει τὴν μάχην, ἥτις πρέπει νὰ δοθῇ, τὴν ἐργασίαν ἥτις πρέπει νὰ ἐπιτελεσθῇ. Ὅπως ὁ Χριστὸς ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ τελευταίου Δείπνου μετέβη πρὸς τὸ πεδίον τοῦ ἀγῶνος, οὕτω πρέπει νὰ πράξωμεν καὶ ἡμεῖς. Τὴν παρουσίαν Αὐτοῦ χάνομεν—ἢ μᾶλλον οὐδέποτε ἠξιώθημεν νὰ ἀπολαύσωμεν αὐτὴν—ἐάν, ἐξερχόμενοι, παρακάμπτωμεν τὸν δρόμον τοῦ Σταυροῦ, ἢ ἐγκαταλείπωμεν τὸν Κύριόν μας ἐν τῇ ὥρᾳ τῇ κρισίμῳ ἢ κρυφθῶμεν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μάχης!

Ὁλόκληρος ἡ τελετή, ἥτις συγκεντροῦται πέριξ τῶν στοιχείων ἐκείνων τῆς τραπέζης τοῦ Κυρίου—τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου—καθίσταται ὄντως μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου δυνάμεθα νὰ λάβωμεν τὴν θείαν ἐκείνην ζωὴν καὶ δύναμιν, ἥτις εἰσῆλθε διὰ τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον—νὰ εὕρωμεν τροφὴν πνευματικὴν διὰ τὴν ζωὴν

μας, διὰ τῆς μετ' Αὐτοῦ ἐπικοινωνίας. Ὡς ὁ Στρατιώτης-Βασιλεὺς ἐν τῷ 110ῳ Ψαλμῷ, σταματῶμεν καθ' ὁδὸν διὰ νὰ πίωμεν βαθέως ἀπὸ τὸ ρεῦμα καὶ εὐθύς, ἀνεζωογονημένοι καὶ μὲ τὴν κεφαλὴν ὑψηλά, σπεύδομεν πρὸς τὰ ἐμπρός.

Ἡ ἱερὰ Κοινωνία δὲν μεταδίδει κανὲν μαγικὸν φίλτρον ἀθανασίας, ἀλλὰ παρέχει τὴν ἀνάψυξιν τῆς ζωογόνου ἀγάπης καὶ αὐτοθυσίας τοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς ἤδη ἡνωμένους πρὸς Αὐτὸν διὰ ζώσης πίστεως καὶ κατὰ μυρίους τρόπους ἕλκοντας τὴν ἔμπνευσίν των ἀπ' Αὐτοῦ.

Καὶ συντελεῖ ἀληθῶς ἡ ἱερὰ Κοινωνία εἰς τὴν σύσφιγξιν τοῦ δεσμοῦ, ὅστις μᾶς κρατεῖ ἡνωμένους ἐντὸς τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι μία ὑπερτάτη πρᾶξις ἀδελφοσύνης, τῆς ὁποίας ἡ οὐσιώδης σημασία ἔγκειται εἰς τὴν βαθεῖαν μετάληψιν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς αὐτοθυσίας, ἐνῷ βαδίζομεν ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ Χριστοῦ. Τὸ ἐλατήριον δέ, τὸ ὁποῖον μᾶς ἑλκύει ἐπιτακτικῶς πρὸς τὸ Δεῖπνον τοῦ Κυρίου, εἶναι ὅτι ἀναπαριστάνει ζωηρῶς τὴν ὅλην ἱστορίαν τῆς σωτηρίου ἀγάπης, καὶ ἑρμηνεύει τοὺς σκοποὺς ταύτης καὶ μᾶς καθιστᾷ μετόχους τῆς δυνάμεως αὐτῆς.

Ναί, πάντες οἱ Χριστιανοὶ ὁμολογοῦσιν ὅτι ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν Τράπεζαν τοῦ Κυρίου τοὺς ἐνισχύει εἰς ἀνάμνησιν Αὐτοῦ καὶ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ζῶν καὶ παρών, κατά τινα τρόπον ὅλως ἰδιάζοντα—παρὼν καὶ ἰσχυρὸς καὶ ἕτοιμος εἰς βοήθειαν. Ἀλλ' ἡ παρουσία Του παραμένει μυστηριώδης—κἄτι τὸ ὁποῖον αἰσθανόμεθα βαθύτατα καὶ μετὰ βεβαιότητος, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποδείξωμεν ἢ νὰ ἐξηγήσωμεν. Μερικοὶ ἄνθρωποι ἀπεχθάνονται τὰ μυστηριώδη. Ἀλλ' ὅστις σκέπτεται σοβαρῶς καὶ ἐμβριθῶς περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῶν προβλημάτων αὐτῆς, συναντᾷ οὐκ ὀλίγα μυστήρια, τὰ ὁποῖα δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ ἢ νὰ ἐξηγήσῃ. Ἡ σχέσις λ. χ. τοῦ ζωντανοῦ πνεύματος πρὸς τὸ ὑλικὸν σῶμα καὶ πρὸς εἶναι μέγα μυστήριον. Τοιοῦτο καὶ τὸ μυστήριον τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ὁ Χριστὸς τὴν ἄλλην ὕλην, μεταχειρίζεται τὸν ἄρτον καὶ τὸν οἶνον, ὅπως μᾶς καταστήσῃ βεβαίους ὅτι Αὐτὸς εἶναι παρὼν ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν εἰς τὴν Τράπεζαν Αὐτοῦ καὶ ὅπως μᾶς ἐμπνεύσῃ διὰ τοῦ Πνεύματός Του.

Ὅτε Αὐτὸς ἔζη ἐπὶ τῆς γῆς, πολλοὶ Τὸν ἐπλησίασαν χωρὶς νὰ ὠφεληθῶσι. Καὶ σήμερον πολλοὶ προσέρχονται εἰς τὴν Τράπεζαν τοῦ Κυρίου, ἀπὸ τοὺς ὁποίους λείπει τὸ ὄμμα τῆς πίστεως. Διὰ τοὺς δυναμένους ὅμως νὰ Τὸν διακρίνωσι, Αὐτὸς εὑρίσκεται παρὼν διαρκῶς, ἔστω καὶ ἂν ἀγνοῶμεν πῶς γίνεται τοῦτο. Γνωρίζομεν ὅμως ἀδιστάκτως τοῦτο, ὅτι ὅταν λαμβάνωμεν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν τὸν ἄρτον καὶ τὸν οἶνον τῆς ἱερᾶς Κοινωνίας, ταῦτα δι' ἡμᾶς συμβολίζουσι τὸ ζῶν πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ) **R. Richmond Raymer.**

—Εἴτε τὸ θέλεις εἴτε ὄχι, θὰ ἔλθῃ ἡμέρα ὁπόταν θὰ χωρισθῇς ἀπὸ ὅλα τὰ ἐπίγεια.

Εἴτε λοιπὸν ζῶν εἴτε θνήσκων, μεῖνον πλησίον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι Αὐτὸς δὲν θὰ σὲ ἐγκαταλείψῃ ὅταν ὅλα τὰ ἄλλα ἐκλείψουν».

(Ἐκ τῆς «Μιμήσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ» τοῦ Θωμᾶ Ἀκέμπις)

ΦΡΟΝΙΜΟΙ ΚΑΙ ΜΩΡΟΙ

(Ματθ. κε. 1—13)

Ἡ παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων εἶναι τόσον γνωστὴ εἰς πάντας, ὥστε θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι δὲν θὰ ἦτο κἂν ἀνάγκη νὰ τὴν ἀναγνώσῃ τις. Συνήθως ὅμως συμβαίνει ν' ἀποτυγχάνωμεν ἀκριβῶς εἰς τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα νομίζομεν ὅτι κατέχομεν καλῶς. Δὲν εἶδα οὔτε συνήντησα ποτὲ ἄνθρωπον ἀποτυγχάνοντα εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐγνώριζε· διότι ἁπλούστατα ἐκεῖνα δὲν τὰ ἐπεχείρει. Ἡ ἀποτυχία μας γίνεται πάντοτε εἰς ὅσα νομίζομεν ὅτι γνωρίζομεν καλῶς. Διότι ἡ γνῶσις τῆς παραβολῆς πρέπει νὰ συνεπάγηται καὶ κάποιον μάθημα καὶ κάποιαν ἐφαρμογὴν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἡ παραβολὴ διδάσκει. Κάποιος ἔλεγέ ποτε: «Τίς ἡ ἀνάγκη νὰ λάβω τὴν Γραφὴν ἀνὰ χεῖρας καὶ νὰ τὴν μελετήσω, ὅταν δὲν ἦμαι ἕτοιμος καὶ ἀποφασισμένος νὰ τὴν ἀκολουθήσω; Μὴ ἀναγινώσκων τὴν Γραφὴν εἶμαι ὀλιγώτερον βεβαρημένος μὲ εὐθύνας».

Ἡ παραβολὴ θέτει ἐνώπιόν μας μερικὰ πράγματα συγκεκριμένα καὶ ἁπτά, εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι ὄχι μόνον καλὸν ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον νὰ δώσωμεν ὀλίγην προσοχήν.

Ι. Ἡ προετοιμασία διὰ τὸν οὐρανόν.

Ὁλόκληρος ἡ ζωή μας εἶναι μία προετοιμασία. Ἴσως πολλοὶ ἄνθρωποι δὲν γνωρίζουν τοῦτο ἢ δὲν σκέπτονται περὶ αὐτοῦ· ἐν τούτοις τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὅλοι ***ἑτοιμάζονται, προετοιμάζονται.*** Ὁ εἷς ἑτοιμάζεται διὰ νὰ γίνῃ καλλιτέχνης, ὁ ἄλλος ἰατρός, τεχνίτης, ψωμᾶς, φαρμακοποιός, γεωργός, ἐργάτης, βιομήχανος, δικηγόρος, στρατιωτικός, κτλ. Ἢ ἂν θέσωμεν τὸ ζήτημα κατ' ἄλλον τρόπον, ὁ εἷς ἑτοιμάζεται δι' οἰκογενειακὴν ζωήν, ὁ ἄλλος διὰ ζωὴν ἐλευθερίας — ὁ εἷς δι' εὐθύνας, ὁ ἄλλος διὰ δικαιώματα. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν σκέπτεται ὅτι ὅπως ἡ ζωὴ εἶναι μία προετοιμασία διὰ τὴν παραγωγὴν καὶ διατήρησιν τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως ἐπὶ τῆς γῆς, τοιουτοτρόπως ἡ παροῦσα μας ζωὴ εἶναι προετοιμασία διὰ μίαν ἄλλην ζωὴν πέραν τοῦ τάφου. Εἶναι τόσον θαυμαστὸς ὁ νοῦς, αἱ διανοητικαὶ καὶ ψυχικαὶ δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε δὲν εἶναι δυνατὸν κανεὶς λογικευόμενος νὰ παραδεχθῇ ὅτι αὐτὸς ὁ θαυμάσιος ἀνθρώπινος ὀργανισμὸς ἐπλάσθη διὰ νὰ λειτουργήσῃ ἐπὶ ὀλίγας δεκάδας ἐτῶν καὶ ἔπειτα νὰ τεθῇ εἰς δύο μέτρα γῆς, ἐντὸς τῶν ὁποίων θὰ ἐγκλεισθῇ ὁ διανοητικὸς ὄγκος ἑνὸς Σωκράτους ἢ Ἀριστοτέλους ἢ Καντίου ἢ Πασκάλ ἢ Φλαμαριῶνος.

«Ἐάν», λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «ἐν ταύτῃ τῇ ζωῇ μόνον ἐλπίζωμεν εἰς τὸν Χριστόν, εἴμεθα ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων» (Α΄. Κορ. ιε΄. 10). Ὄχι μόνον ἐὰν ἠλπίζομεν μόνον εἰς τὴν ζωὴν ταύτην, ἀλλὰ καὶ ὡς Χριστιανοὶ ἂν αἱ βλέψεις ἡμῶν περιωρίζοντο εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν, θὰ ἤμεθα πράγματι οἱ ἐλεεινότεροι ἄνθρωποι τοῦ κόσμου.

Ἀποβλέπομεν καὶ ἐλπίζομεν εἰς κάτι ἔξω τοῦ φθαρτοῦ τούτου κόσμου, εἰς κάτι αἰώνιον, εἰς τὸ ὁποῖον καλούμεθα νὰ ἤμεθα ἕτοιμοι νὰ εἰσέλθωμεν κατὰ πᾶσαν στιγμήν. Ἀλλὰ τὰ αἰώνια ταῦτα δὲν ὑπάρχουν ἐδῶ ἐπὶ τῆς γῆς. Εἶναι

ἀλλαχοῦ, εἶναι εἰς τὸν Οὐρανὸν—εἶναι ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἐνθρονισμένος ὁ Δημιουργὸς καὶ Συντηρητὴς τοῦ Σύμπαντος—ὁ Θεός.

Καὶ διὰ μίαν τοιαύτην κατάστασιν προσκαλούμεθα ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ—διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης—νὰ προετοιμαζώμεθα.

ΙΙ. Ἡ διαρκὴς ἐπιφυλακή.

Ὅταν ἀπειλῆται κάποια ἐξέγερσις ἢ ταραχὴ ἢ διασάλευσις τῆς τάξεως, τότε ὁ στρατὸς τίθεται ἐν ἐπιφυλακῇ. Διὰ τὸν Χριστιανὸν ὅμως δὲν ὑπάρχει τοιαύτη περίπτωσις. Ἡ ζωὴ τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι μία διαρκὴς ἐπιφυλακή. Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος γράφει εἰς τὴν Α΄. Ἐπιστολήν του (ε΄. 8) ὅτι ὁ Διάβολος «ὡς λέων ὠρυόμενος περιέρχεται ζητῶν τίνα νὰ καταπίῃ». Δι᾽ αὐτοῦ ὁ Πέτρος παρουσιάζει τὸν κίνδυνον τῆς ἐπιθέσεως τοῦ Διαβόλου. Ὁ χρόνος τῆς ἐπιθέσεως εἶναι ἄγνωστος, ἄρα ἐπιβάλλεται ἐγκράτεια καὶ ἀγρυπνία. Εἰς τὴν παραβολὴν τῶν δέκα παρθένων ὁ κίνδυνος προέρχεται ἐκ μιᾶς ἐπισκέψεως, τῆς ὁποίας ἡ ὥρα ἦναι ἄγνωστος. Ἑπομένως καὶ ἐδῶ χρειάζεται ἀγρυπνία. Ἀδιάφορον λοιπὸν ἂν ἦναι ἐπίσκεψις ἢ ἐπίθεσις, ὁ κίνδυνος εἶναι κίνδυνος καὶ παρ᾽ ἡμῶν ἀπαιτεῖται προσευχή, ἀγρυπνία, ἐγκράτεια· μ᾽ ἄλλους λόγους, ὁπλισμὸς καὶ ἐπιφυλακὴ συνεχής.

Ἡ ἀγρυπνία τῆς παραβολῆς ὅμως εἶναι ἄλλης μορφῆς, διότι δὲν πρόκειται περὶ ἐπιθέσεως ἀλλὰ περὶ ἐπισκέψεως. Εἰς τὴν παραβολὴν ταύτην ἡ ἀγρυπνία παριστάνεται διὰ τοῦ ἐλαίου τῶν λυχνιῶν. Εἶναι ἁπλοῦς ἀλλὰ ἐκφραστικὸς ὁ συμβολισμός. Ὁ Χριστιανὸς ὀνομάζεται φῶς καὶ ἡ σύστασις τοῦ Χριστοῦ εἶναι «Οὕτως ἃς λάμψῃ τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ὑμῶν ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. ε΄. 16).

Ὁ λύχνος τοῦ Χριστιανοῦ πρέπει νὰ ἦναι πάντοτε ἀνημμένος, τὸ φῶς του νὰ ἦναι πάντοτε ζωηρὸν καὶ αἱ ἀκτῖνές του νὰ ἐκπέμπωνται πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις, ὥστε νὰ φωτίζῃ ὅλους καὶ ὅλα. Ὁ κόσμος δὲν εἶναι μόνον πονηρός, εἶναι καὶ σκοτεινὸς· καὶ κανεὶς δὲν δύναται νὰ περιμένῃ εἰς τὸ σκοτάδι χωρὶς φῶς ἕνα ἐπισκέπτην, καὶ μάλιστα νυμφίον· ἀλλ᾽ οὔτε κἂν νὰ κινηθῇ ὁ ἴδιος, ἐπειδή, ὡς εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν, «ἐάν τις περιπατῇ ἐν νυκτί, προσκόπτει, διότι τὸ φῶς δὲν εἶναι ἐν αὐτῷ» (Ἰωάν. ια΄. 10).

Δὲν μᾶς προετοιμάζουν διὰ τὴν μεγάλην ἐπίσκεψιν οὔτε ἡ γνῶσίς μας οὔτε ἡ ἱκανότης μας οὔτε αἱ σχέσεις μας μὲ Χριστιανοὺς εὐσεβεῖς καὶ πιστούς, οὔτε αἱ προσευχαί μας, αἱ ὁποῖαι πολλάκις καταντοῦν νὰ ἦναι τυπικαί. Τοῦτο κατορθώνει μόνον ὁ Χριστὸς ὡς δύναμις, ὡς φῶς, ὡς ὁδηγὸς—ἐὰν προηγουμένως ἐγένετο ἀτομικός μας Σωτὴρ ἐκ τῆς διαφορᾶς καὶ τῆς ἐνοχῆς τῆς ἁμαρτίας. Μόνον ὁ Χριστὸς μᾶς προετοιμάζει καὶ τροφοδοτεῖ τὴν λυχνίαν μας πάντοτε μὲ ἔλαιον καὶ μὲ φῶς.

Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Χριστιανὸν νὰ ἐξέρχεται εἰς τὸν κόσμον μὲ ἐσβεσμένους φανοὺς ὅπως κάμνουν τὰ λαθρεμπορικὰ καὶ τὰ πειρατικὰ καὶ τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα, τῶν ὁποίων σκοπὸς εἶναι νὰ καταστρέψουν.

Ὁ Χριστιανὸς ὑπάρχει διὰ νὰ θεραπεύῃ, διὰ νὰ ἐπιδένῃ πληγάς, νὰ ἐποικοδομῇ, νὰ βοηθῇ καὶ νὰ φωτίζῃ ὅλους, οἱ ὁποῖοι ἔρχονται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασίν του.

Ὁ κόσμος καὶ τὰ τοῦ κόσμου ἐξεδιώχθησαν ἐκ τῆς ψυχῆς του καὶ ἀντικατεστάθησαν ὑπὸ τῆς ἀγάπης, τῆς χάριτος τῆς εἰρήνης καὶ τῆς πραότητος τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἐπιρροή μας ἐντὸς τῆς οἰκίας καὶ ἐκτὸς αὐτῆς εἰς τὴν ἐργασίαν μας καὶ μακρὰν αὐτῆς—πρέπει νὰ ἐκδηλώνῃ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα. Εἰς τὰ τέκνα μας καὶ τοὺς φίλους μας πρέπει νὰ ἐπιδροῦν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ποτὲ νὰ μὴ δοθῇ ἡ ἀφορμὴ νὰ βλασφημῆται ἢ νὰ δυσφημῆται τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖον φέρομεν.

III. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ φρονίμων καὶ μωρῶν.

Πρέπει νὰ λεχθῇ ἀμέσως ὅτι ἡ διάκρισις αὐτὴ μεταξὺ **φρονίμων** καὶ **μωρῶν** δὲν παρουσιάζεται εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς σταδιοδρομίας ἑκάστου ἀνθρώπου, ἀλλὰ δημιουργεῖται ἐφ᾽ ὅσον οὗτος προχωρεῖ εἰς τὴν ζωήν.

α΄) **Φρόνιμος** μὲν λέγεται ἐκεῖνος, ὅστις ἐπωφελεῖται πάσης περιστάσεως εὐμενοῦς ἢ δυσμενοῦς, διὰ νὰ βελτιώσῃ τὴν θέσιν του. **Μωρὸς** δὲ λέγεται ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ζῶν ἀπροσέκτως ἀφίνει νὰ ἐκφεύγουν τῶν χειρῶν του ὅλαι αἱ εὐκαιρίαι, τὰς ὁποίας δίδει εἰς αὐτὸν ὁ Θεός.

Ὁ Θεὸς ἐξεῦρε μέσον σωτηρίας διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ καὶ προσκαλεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς σωτηρίαν. Ὁ ἀποδεχόμενος τὴν σωτηρίαν εἶναι φρόνιμος, διότι ἐξασφαλίζει τὸ αἰώνιον μέλλον του· ὁ ἀπορρίπτων τὴν σωτηρίαν τοῦ Θεοῦ εἶναι μωρός, διότι ἐν ἐπιγνώσει ἀποκρούει τὴν ἐξασφάλισιν ταύτην.

β΄) **Φρόνιμος** εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὅστις μετὰ τὴν ἐν Χριστῷ ἀποκτηθεῖσαν σωτηρίαν του, καλλιεργεῖ πᾶσαν Χριστιανικὴν ἀρετὴν διὰ τῆς βοηθείας τοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Χριστιανικὴν τελειότητα. **Μωρὸς** δὲ εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις ἀφίνει τὸν ἑαυτόν του νὰ παρασύρεται τῇδε κακεῖσε χωρὶς νὰ ἀγρυπνῇ καὶ νὰ προσεύχεται, χωρὶς νὰ αὐξάνῃ καθ᾽ ἡμέραν εἰς πίστιν, εἰς ἁγιασμόν, εἰς φῶς, εἰς εἰρήνην, εἰς χαράν.

γ) **Φρόνιμος** ἐπίσης εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις πιστεύει καὶ ἀντιλαμβάνεται ὅτι οὔτε ὁ χαρακτὴρ οὔτε ἡ πνευματικότης μεταδίδονται χωρὶς προσωπικὴν ἐπαγρύπνησιν καὶ προσαρμογὴν πρὸς τὰς ἀπόψεις καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ οὐρανίου πολιτεύματος. **Μωρὸς** δὲ εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις νομίζει ὅτι δύναται νὰ **δανεισθῇ** τὴν πιστότητα καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὸν χαρακτῆρα τὸν Χριστιανικὸν ἑνὸς ἄλλου, διὰ νὰ περάσῃ ὡς τοιοῦτος τὴν στενὴν πύλην καὶ τὸν αὐστηρὸν ἔλεγχον τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ δυστυχῶς ἔπραξαν αἱ μωραὶ παρθένοι. Αὐτὸ πράττουν καὶ πολλοὶ Χριστιανοί, πιστεύοντες ὅτι ἡ μεγάλη πίστις καὶ εὐσέβεια ὡρισμένων ἁγίων ἀφίνει ἓν περιθώριον διὰ νὰ καλύψῃ τὰς ἰδικάς των ἀδυναμίας καὶ ἐλλείψεις. Αὐτὸ δυστυχῶς διδάσκουν ἐπισήμως καί τινες Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι—ὅτι ἡ δῆθεν «περίσσεια ἀξιομισθίας» τῶν ἁγίων ἀποτελεῖ ἓν ταμεῖον ἀποθεματικόν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὁ Θεός, τῇ ἐπεμβάσει τῆς Ἐκκλησίας, λαμβάνει τόσην «ἀξιομισθίαν» ὅση χρειάζεται καὶ τὴν λογαριάζει εἰς κάλυψιν τῶν ἁμαρτιῶν ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου, ὑπὲρ οὗ ἡ Ἐκκλησία ζητεῖ τὸν συμψηφισμὸν τοῦτον. Ὅσοι ἐμπέσουν εἰς τὴν παγίδα ταύτην, θὰ εὕρουν μίαν ἡμέραν ὅτι ὑπῆρξαν ὄντες μωροὶ καὶ ἄσοφοι.

Ἡ παραβολὴ λέγει ἐν τέλει: «**Καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.**» Ἦλθον κατόπιν αἱ μωραὶ παρθένοι, κρούουσαι καὶ ζητοῦσαι νὰ ἀνοιχθῇ ἡ θύρα, ἀλλ᾽ εἰς μάτην. Ὁ

νυμφίος ἀπήντησε εἰς τὰς ἱκεσίας των μὲ τὰς λέξεις: «*Δὲν σᾶς γνωρίζω*». Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ πάντα ἄνθρωπον, ὅστις καθ' ὅλην του τὴν ἐπίγειον ζωὴν ἠμέλησε τὴν προετοιμασίαν του διὰ τὴν ἐπουράνιον ζωήν. Ἔρχεται καὶ κρούει τὴν θύραν μὲ πεποίθησιν· θεωρεῖ ἴσως τὸν ἑαυτόν του ἠδικημένον, διότι ἐκλείσθη ἔξω· πιστεύει ὅτι ἔχει δικαίωμα εἰσόδου εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Οὐρανοῦ. Πόσοι τοιοῦτοι παρουσιάσθησαν καὶ θὰ παρουσιασθοῦν εἰς τὴν κλειστὴν θύραν τοῦ οὐρανοῦ, ζητοῦντες νὰ ἀνοιχθῇ δι' αὐτούς. «Πολλοὶ θέλουσιν εἰπεῖ πρὸς ἐμὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, δὲν προεφητεύσαμεν ἐν τῷ ὀνόματί σου καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐξεβάλομεν δαιμόνια καὶ ἐκάμομεν θαύματα πολλά; Καὶ τότε θέλω ὁμολογήσει πρὸς αὐτοὺς ὅτι οὐδέποτε σᾶς ἐγνώρισα» (Ματθ. ζ'. 22). Καὶ ὁ νυμφίος τῆς παραβολῆς ἀπαντᾷ ὁμοίως: «Δὲν σᾶς γνωρίζω ποῖοι εἶσθε. Ἤλθατε πολὺ ἀργά· ἔπρεπε νὰ ἦσθε ἐδῶ ὅταν ἤνοιξεν ἡ θύρα διὰ νὰ εἰσέλθουν οἱ κεκλημένοι. Ἔπρεπεν αἱ λυχνίαι σας νὰ ἦναι ἕτοιμοι καὶ πλήρεις ἐλαίου».

Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ κατακτήσουν τὸν Οὐρανὸν πρέπει ν' ἀγρυπνοῦν καὶ νὰ προσεύχωνται—πρέπει ν' ἀφήσουν ἔξω τὸν κόσμον καὶ νὰ ἔχουν ἔσω τὸν Χριστόν. Ἄλλως ἡ ἀμείλικτος δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ, μετὰ τὰς τόσας εὐκαιρίας, θὰ φανῇ ἀδυσώπητος δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔδειξαν περιφρόνησιν διὰ τὰς προτροπὰς καὶ παραινέσεις τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων του. Ὅταν ἕνας Παῦλος δαμάζῃ καὶ δουλαγωγῇ τὸ σῶμά του, μήπως, ἐνῷ κηρύττει εἰς τοὺς ἄλλους, αὐτὸς γίνῃ ἀδόκιμος, ποῖος εἶσαι σὺ ὅστις περιφρονεῖς τὴν χάριν καὶ τὴν μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ καὶ καταπατεῖς πάσας τὰς ὑποσχέσεις αὐτοῦ; Ἐὰν ὁ δίκαιος—ὁ διὰ τοῦ Χριστοῦ δικαιωθεὶς—μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ θέλει φανῇ; Ἐὰν ὁ ἀγρυπνῶν καὶ προσευχόμενος καὶ ἐγκρατευόμενος μόλις σώζεται, ὁ ἀμελὴς καὶ μωρῶς ἀδιάφορος καὶ διαρκῶς κοιμώμενος ποῦ θέλει φανῇ; Ἀφοῦ ἅπαξ ἤνοιξεν ὁ Θεὸς τὸν Οὐρανὸν διὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ, οἱ ἀπειθεῖς καὶ ἐμμένοντες ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν, οἱ ἀμελεῖς καὶ νωθροὶ Χριστιανοὶ μόνοι των κλείουν τὰς πύλας του.

Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ βοηθήσῃ πάντας ἡμᾶς νὰ ἀγρυπνῶμεν πνευματικῶς, μὲ τοὺς λύχνους ἡμῶν καίοντας καὶ φωτεινοὺς καὶ τὰς ὀσφύας ἡμῶν περιεζωσμένας, ἕτοιμοι εἰς πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἐξέλθωμεν εἰς προϋπάντησιν τοῦ Νυμφίου—τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν, ὅστις ἐκάλεσεν ἡμᾶς εἰς συμμετοχὴν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ Οὐρανοῦ! Ἀμήν.

Π. Γ. Λογγινίδης.

— *Τὸ πρέπον μέτρον τῆς ἀγάπης μας πρὸς τὸν Θεὸν εἶναι νὰ τὸν ἀγαπῶμεν χωρὶς μέτρον.*

— *Ὁ πράττων ἀδικίαν βλάπτει τὸν ἑαυτόν του διότι γίνεται κακεντρεχής.*

— *Εὐσέβεια χωρὶς πίστιν εἶναι βωμὸς χωρὶς πῦρ.*

— *Οἱ ἀληθῶς εὐτυχεῖς εἶναι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔχουν τὸν νοῦν των προσηλωμένον εἰς κἄτι ἄλλο παρὰ τὴν ἀτομικήν των εὐτυχίαν.*

— *Ὁ θάνατος δὲν εἶναι τέρμα—εἶναι ἀφετηρία ζωῆς.*

ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

ὑπὸ **Φρειδερίκου Φάρραρ**

(κατ' ἐπιτομὴν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

ΒΙΒΛΙΟΝ Β'.

Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος καὶ ἡ Καθόλου Ἐκκλησία

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Συγγράμματα τῶν Ἀποστόλων καὶ πρώτων Χριστιανῶν.

Ὅταν στραφῶμεν ἀπὸ τὰ κοσμικὰ χρονικὰ τῆς ἐποχῆς ταύτης εἰς τὰ χρονικὰ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ὡς νὰ ἐξερχώμεθα ἐξ ἀτμοσφαίρας πνιγηρᾶς ἀποσυνθέσεως εἰς τὸν καθαρὸν ἀέρα τῆς ὑπαίθρου. Εἰς τὰ προηγούμενα κεφάλαια εἴδομεν πῶς περιγράφουσιν οἱ Ἐθνικοὶ συγγραφεῖς τὸν σύγχρονον αὐτοῖς κόσμον καὶ τὰς σχέσεις τούτου πρὸς τοὺς Χριστιανούς. Εἰς τὴν Α'. Καθολικὴν Ἐπιστολὴν τοῦ Πέτρου θὰ εὕρωμεν ὁδηγίας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τὰς σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὸν Ἐθνικὸν κόσμον. Καὶ βλέπομεν ὅτι οἱ μισούμενοι οὗτοι καὶ ἀγρίως διωκόμενοι Χριστιανοὶ ἦσαν ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον τῶν ὅσα ἐπίστευον καὶ διέδιδον περὶ αὐτῶν οἱ Ἐθνικοί. Ἀντὶ τῶν σκοτεινῶν ὀργίων, ἐφ' οἷς κοινῶς κατηγοροῦντο οἱ Χριστιανοί, βλέπομεν αὐτοὺς διεπομένους ὑπὸ ὑψηλῶν ἀρχῶν καθαρότητος ἠθῶν καὶ ὑπὸ ἀρετῶν, ἀγνώστων εἰς τὴν ἀνθρωπότητα μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἀντὶ τοῦ ἀποδιδομένου αὐτοῖς μίσους κατὰ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, οἱ Χριστιανοὶ ἐκήρυττον καὶ ἐφήρμοζον ἐμπράκτως ἀπεριόριστον ἀγάπην πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους, ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς ἐχθρούς, διώκτας καὶ δημίους αὐτῶν.

Ἐν τούτοις, ἂν καὶ ἐπαρκῶς μετεδόθησαν ἡμῖν αἱ σκέψεις καὶ τὰ συναισθήματα τῶν πρώτων Χριστιανῶν, ἡ ἱστορία των ὡς σωματείου, ὡς Ἐκκλησίας, κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας τοῦ 1ου αἰῶνος καὶ τὰ γεγονότα τῆς ζωῆς τῶν κορυφαίων αὐτῶν διδασκάλων (τῶν Ἀποστόλων) μᾶς εἶναι σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν ἄγνωστα. Ἀπὸ τοῦ σημείου, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Λουκᾶς κλείει τὰς «Πράξεις τῶν Ἀποστόλων», βυθιζόμεθα ἀποτόμως εἰς βαθὺ ἱστορικὸν σκότος, εἰς τὸ ὁποῖον καμμία ἀκτὶς ἱστορικῆς πληροφορίας δὲν διακρίνεται πρὸς ὁδηγίαν μας. Ἀκόμη καὶ περὶ τῶν τελευταίων ἐτῶν τῆς ἀποστολικῆς δράσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἔχομεν μόνον τυχαίας τινας ἐνδείξεις ἐκ τῶν Ποιμαντορικῶν λεγομένων Ἐπιστολῶν του. Περὶ δὲ τοῦ πλείστου τῆς ζωῆς τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου δὲν ἔχομεν καμμίαν πληροφορίαν, ἀλλὰ μόνον ὀλίγας ἀορίστους ἐνδείξεις, φήμας, αἱρετικοὺς μύθους καὶ χαλκεύματα μεταγενεστέρας δεισιδαιμονίας ἢ ὑστεροβουλίας.

Ἐνδέχεται ἡ σιωπὴ αὕτη τῶν ἱστορικῶν πηγῶν νὰ προήρχετο ἐκ τῶν τρομερῶν διωγμῶν, οὓς ὑφίσταντο οἱ Χριστιανοὶ καὶ εἰς τοὺς ὁποίους οἱ πλεῖστοι τῶν Ἀποστόλων εὗρον τὸν θάνατον. Ἦτο βεβαίως ἀπαραίτητον ὅπως τὰ βιβλία τῶν Χριστιανῶν, ὅταν περιήρχοντο εἰς χεῖρας τῶν Ἐθνικῶν ἀρχῶν, μὴ περιέ-

χωσι τίποτε, ὅπερ θὰ ἐπεβάρυνε τὴν θέσιν τῶν πιστῶν. Καὶ ἴσως διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ Λουκᾶς διακόπτει τόσον ἀποτόμως τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων εἰς τὸ ἔτος 63 μ. Χρ., διότι ἂν προὐχώρει εἰς τὴν ἀφήγησιν τῶν γεγονότων τοῦ ἐπομένου ἔτους, δυσκόλως θὰ ἠδύνατο νὰ ἱστορήσῃ τὰς φρικαλεότητας τοῦ Νέρωνος, χωρὶς νὰ στιγματίσῃ τὸν αἱμοβόρον τοῦτον μονάρχην καὶ τὰ κακουργήματά του κατὰ τῶν ἀθῴων Χριστιανῶν. Ὁ Χριστιανὸς ἢ Ἰουδαῖος συγγραφεύς, ὅστις θὰ ἐπελαμβάνετο τοιούτου θέματος, θὰ ἐτόλμα νὰ τὸ χειρισθῇ μόνον ὑπὸ μορφὴν συμβολικὴν καὶ ἀλληγορικήν, ἥτις θὰ ἦτο καταληπτὴ μόνον εἰς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως. Καὶ ἀκριβῶς εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ Ἰωάννου καὶ μόνον ἐκεῖ εὑρίσκομεν ἀπηχήσεις τῆς φρίκης, τὴν ὁποίαν ἐνέπνευσαν εἰς τοὺς Χριστιανοὺς αἱ ὠμότητες τοῦ Νέρωνος.

Ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ ἔργου καὶ τῶν τυχῶν τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων σχεδὸν τίποτε τὸ θετικὸν καὶ ἱστορικὸν γνωρίζομεν. Ὁ μόνος Ἀπόστολος, οὗτινος ὁ θάνατος ἀναφέρεται εἰς τὴν Κ. Διαθήκην, εἶναι Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, περὶ τοῦ ὁποίου λέγεται ἁπλῶς ὅτι ὁ Ἡρώδης «ἀνεῖλεν αὐτὸν μαχαίρᾳ» (ἤτοι, τὸν ἐθανάτωσε διὰ τοῦ ξίφους). Ὁ Ἡρακλείων, γράφων κατὰ τὸν 2ον αἰῶνα, λέγει ὅτι οἱ Ἀπόστολοι Ματθίας, Θωμᾶς, Φίλιππος καὶ Ματθαῖος ἀπέθανον θάνατον φυσικόν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ταύτην ἀποδέχεται ἄνευ ἀντιρρήσεως Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς (Στρωματ. α΄. 4). Περὶ τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων οὐδὲν θετικὸν ἱστορεῖται. Αἱ ἀόριστοι πληροφορίαι μεταγενεστέρων συγγραφέων φέρουσιν ὅλους τοὺς Ἀποστόλους ὡς παραμείναντας ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ 12 ἔτη μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου. Καὶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο μόνον τοῦ Παύλου ἀναφέρεται ἱεραποστολικὸν ἔργον ἔξω τῆς Παλαιστίνης. Βραδύτερον εὑρίσκομεν μόνον τὸν Ἰάκωβον (τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου) ἐν Ἱερουσαλὴμ ὡς προεστῶτα τῆς ἐκεῖ μητρὸς ἐκκλησίας, οἱ δὲ λοιποὶ Ἀπόστολοι διεσκορπίσθησαν εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος διὰ τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἄλλη παράδοσις (Σωκράτης, Ἐκκλ. Ἱστορ. α΄. 19) φέρει τοὺς Ἀποστόλους ὡς διανεμηθέντας διὰ κλήρου τὴν οἰκουμένην, ἑκάστου λαβόντος ἓν τμῆμα πρὸς εὐαγγελισμὸν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ κατὰ τὸν 4ον αἰῶνα ἐπεκράτει ἡ παράδοσις ὅτι ἅπαντες οἱ Ἀπόστολοι, πλὴν τοῦ Ἰωάννου, ὑπέστησαν μαρτυρικὸν θάνατον πρὸ τῆς καταστροφῆς τῶν Ἱεροσολύμων (τῷ 70 μ. Χρ). Ἀλλ' ἡ παράδοσις αὕτη εἰς οὐδὲν συγκεκριμένον γεγονὸς στηρίζεται, φαίνεται δὲ μᾶλλον ἐξ εἰκασίας προελθοῦσα.

Τὸ σύνολον τῶν περὶ τοῦ ἔργου καὶ τῆς τελευτῆς τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων παραδόσεων (παραλειπομένων τῶν χονδροειδεστέρων μύθων καὶ φαντασιωδῶν θαυμάτων), δύναται νὰ συνοψισθῇ ὡς ἑξῆς:

Ὁ ἀπόστολος ***Ἀνδρέας*** ἀνέλαβε τὸν ἐκχριστιανισμὸν τῶν Σκυθῶν. Ἐκτὸς τούτου ἐκήρυξε τὸν Χριστὸν ἐν Πόντῳ. Ἐκακοποιήθη δεινῶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἐν Σινώπῃ, ἐθεραπεύθη θαυματουργικῶς, ἐπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Βυζάντιον, ὅπου διώρισεν ἐπίσκοπον τὸν Στάχυν. Ὑπέστη σταυρικὸν θάνατον ἐν Πάτραις, διαταγῇ τοῦ Αἰγέα, ἀνθυπάτου τῆς Ἀχαΐας.

Ὁ ἀπόστολος ***Βαρθολομαῖος*** (Ναθαναὴλ) φέρεται ὡς ἀπελθὼν εἰς τὰς Ἰνδίας, κομίζων μεθ' ἑαυτοῦ τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον. Κατόπιν ἐκήρυξε

τὸν Χριστὸν εἰς Ἀρμενίαν καὶ Λυκαονίαν καὶ ἐσταυρώθη ἐν Ἀρμενίᾳ μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω.

Ὁ ἀπόστολος **Ματθαῖος** λέγεται ὅτι ἐκήρυξεν ἐν Παρθίᾳ καὶ Αἰθιοπίᾳ, ἐμαρτύρησε δὲ ἔν τινι πόλει τῆς Αἰθιοπίας.

Ὁ ἀπόστολος **Θωμᾶς** φέρεται ὡς εὐαγγελισάμενος τὰς Ἰνδίας καὶ ἱδρύσας τὰς Χριστιανικὰς ἐκείνας κοινότητας τῶν Ἰνδιῶν, αἵτινες μέχρι σήμερον καλοῦσιν ἑαυτὰς «Χριστιανοὺς τοῦ Θωμᾶ». Τοῦτο ὅμως ἀμφισβητεῖται ἐξ ἄλλων παραδόσεων. Ὁ Θεοδώρητος λέγει ὅτι ὁ Θωμᾶς, ὅστις ἵδρυσε τὰς κοινότητας ἐκείνας, ἦτο Μανιχαῖος καὶ αἱ «Πράξεις τοῦ Θωμᾶ» προδίδουσιν ἰδέας τινὰς Μανιχαϊκάς. Ἐξ ἄλλου, ὁ Ὠριγένης λέγει ὅτι ὁ Θωμᾶς ἐκήρυξε τὸν Χριστὸν ἐν Παρθίᾳ. Ὁ δὲ τάφος του ἐπεδεικνύετο ἐν Ἐδέσσῃ κατὰ τὸν 4ον αἰῶνα.

Ὁ ἀπόστολος **Ἰάκωβος** (ὁ τοῦ Ἀλφαίου) λέγεται ὅτι ἐσταυρώθη κηρύττων τὸν Χριστὸν ἐν Ὀστρακινῇ τῆς Κάτω Αἰγύπτου.

Ὁ ἀπόστολος **Ἰούδας** (Λεββαῖος ἢ Θαδδαῖος) φέρεται ὡς ἀποσταλεὶς ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ πρὸς Ἄβγαρον, τὸν βασιλέα τῆς Ἐδέσσης, καὶ μαρτυρήσας ἐν Βηρυτῷ.

Ὁ ἀπόστολος **Σίμων** (ὁ Ζηλωτὴς) ἐκήρυξε καὶ ἐσταυρώθη, κατ' ἄλλους μὲν ἐν Βαβυλωνίᾳ, κατ' ἄλλους δὲ ἐν Βρεττανίᾳ (1).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀορίστων καὶ ἐν πολλοῖς ἀντιφατικῶν παραδόσεων τὸ μόνον λογικὸν συμπέρασμα, ὅπερ δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν, εἶναι ὅτι οἱ Ἀπόστολοι πράγματι ἐξετέλεσαν τὴν παραγγελίαν τοῦ Κυρίου των, κηρύξαντες τὸ Εὐαγγέλιον εἰς λαοὺς μακρὰν καὶ πλησίον, καὶ ὅτι τινὲς τοὐλάχιστον ἐξ αὐτῶν ὑπέστησαν μαρτυρικὸν θάνατον. Θὰ ἦτο μάλιστα παράδοξον ἐὰν τοῦτο δὲν συνέβαινε, μεταξὺ τῶν ἀπολιτίστων καὶ ἀτιθάσσων λαῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους ἐκήρυξαν.

Εὐτυχῶς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἱστορικοῦ σκότους, ὅπερ περιβάλλει τὸ ἀτομικὸν ἔργον καὶ τέλος ἑκάστου τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων, ἡ Καινὴ Διαθήκη μᾶς ἀποζημιώνει μὲ ἱκανὴν ὕλην πρὸς ἀναπαράστασιν τῶν σκέψεων καὶ ἐμπνεύσεων οὐχὶ μόνον τοῦ Παύλου, ἀλλὰ καὶ τοῦ Πέτρου, τοῦ Ἰωάννου, τοῦ Ἰακώβου, τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ θεοπνεύστου συγγραφέως τῆς Πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολῆς. Ἐὰν δὲν εἴχομεν τὰς ἐπιστολὰς τῶν ἀποστόλων τούτων, ἡ Καινὴ Διαθήκη θὰ περιωρίζετο εἰς τὰ ἔργα τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν καὶ τοῦ Παύλου.

Τὰ τρία «συνοπτικὰ» λεγόμενα Εὐαγγέλια παρουσιάζουσι τὸν βίον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸ πλεῖστον μόνον ἀπὸ ἐξωτερικῆς καὶ ἱστορικῆς ἀπόψεως. Μᾶς δίδουν συνοπτικὴν ἀφήγησιν τῆς δημοσίου διακονίας τοῦ Κυρίου (καὶ κυρίως ἑνὸς ἔτους καὶ μιᾶς περιφερείας τῆς διακονίας ἐκείνης) μὲ διεξοδικωτέραν κάπως περιγραφὴν τῆς προδοσίας, καταδίκης, σταυρώσεως καὶ ἀναστάσεως Αὐτοῦ. Εἰς τὸ Κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον ἐκτίθεται τὸ δόγμα τοῦ Λόγου, ἡ Ἰουδαϊκὴ φάσις τῆς διακονίας τοῦ Κυρίου, καὶ βαθυτέρα ἐξήγησις τῆς φύσεως καὶ τοῦ νοῦ τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλ' ἐξαιρέσει τοῦ Κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου, θὰ εἴχομεν μόνον τὸν

(1) Πᾶσαι αἱ ὡς ἄνω παραδόσεις εὑρίσκονται εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἱστορίας τοῦ Εὐσεβίου, Σωκράτους, Νικηφόρου, κτλ.

Παῦλον ὡς ἑρμηνευτὴν τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας. Ἐν τούτοις, εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων καὶ εἰς τὰς Ἐπιστολὰς αὐτοῦ τοῦ Παύλου εὑρίσκομεν πολλὰς ἐνδείξεις τοῦ ὅτι αἱ θεολογικαὶ ἀπόψεις τοῦ Παύλου ἦσαν εἰς πολλὰ σημεῖα ἀνεξάρτητοι καὶ διάφοροι τῶν τῶν ἄλλων Ἀποστόλων. Ἐκεῖ βλέπομεν ὅτι μεταξὺ τῶν συγχρόνων καὶ αὐτῶν τῶν συναποστόλων τοῦ Παύλου αἱ αὐταὶ βασικαὶ ἀλήθειαι ἃς ἐκεῖνος ἐκήρυττεν, ἡρμηνεύοντο ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως.

Οὕτως εὑρίσκομεν καὶ εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων καὶ εἰς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Παύλου ἀπηχήσεις διενέξεων καὶ διαφωνιῶν μεταξὺ αὐτῶν τῶν Ἀποστόλων. Εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Κορινθίων βλέπομεν ἓν κόμμα «τοῦ Κηφᾶ» (Πέτρου), ἕτερον τοῦ Ἀπολλῶ, ἕτερον τοῦ Παύλου, ἕτερον «τοῦ Χριστοῦ». Μεταξὺ τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Γαλατίας εὑρίσκομεν Ιουδαίους καλοῦντας ἑαυτοὺς Χριστιανοὺς καὶ ἀκολουθοῦντας (ὡς ἔλεγον) τὸν Ἰάκωβον, οἵτινες διέκειντο ὄχι μόνον ψυχρῶς ἀλλὰ καὶ ἐχθρικῶς πρὸς τὸ μέγα ἔργον τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν.

Ἐὰν λοιπὸν δὲν εἴχομεν καὶ τὰς Καθολικὰς λεγομένας ἐπιστολὰς τῶν ἄλλων Ἀποστόλων, θὰ εἴχομεν μονομερῆ μόνον γνῶσιν τῶν ἄλλων ρευμάτων τῆς Χριστιανικῆς σκέψεως τοῦ Ἀποστολικοῦ αἰῶνος, καὶ δὲν θὰ ἐγνωρίζομεν ἀκριβῶς ποῖα ἦσαν τὰ σημεῖα, ἐφ᾽ ὧν διεφώνουν οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἰακώβου, τοῦ Πέτρου, τοῦ Ἰωάννου καὶ τοῦ Ἀπολλῶ, πρὸς τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Μεγάλου Ἀποστόλου, ὅστις κατὰ τὴν θύραθεν μόρφωσιν καὶ τὴν πνευματικὴν ὀξυδέρκειαν ἵστατο ὑπεράνω πάντων τῶν συναποστόλων του. Εὐτυχῶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἰακώβου, τοῦ Ἰωάννου καὶ τοῦ Πέτρου καὶ διὰ τῆς Πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολῆς (πιθανῶς τοῦ Ἀπολλῶ) ἐπιχέεται πλῆρες φῶς ἐπὶ τῶν ζητημάτων τούτων καὶ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἄλλως θὰ ἐφαίνοντο ὡς σοβαραὶ διαφωνίαι, δυνάμεναι νὰ διασπάσωσι τὴν ἑνότητα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, δὲν ἦσαν εἰμὴ αἱ αὐταὶ ἀλήθειαι ἀπὸ ἄλλης γωνίας βλεπόμεναι· ἡ δὲ ἄδολος Χριστιανικὴ ἀγάπη καὶ ἀνεκτικότης, ἥτις ἐνέπνεεν ἅπαντας τοὺς Ἀποστόλους, δὲν ἀφῆκε τὰς διαφορὰς ταύτας ἀντιλήψεων νὰ καταλήξωσιν εἰς σχίσματα.

(ἀκολουθεῖ)

ΣΙΜΩΝ ΠΕΤΡΟΣ

(συνέχεια)

Δ′.

Ἡ περιέργειά του.

Ὀλίγαι λέξεις τοῦ Πέτρου, λεχθεῖσαι πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην παρὰ τὴν Τιβεριάδα συνάντησίν των, ὑπεγείρουν τὸν πέπλον διὰ νὰ ἀποκαλύψουν μίαν ἄλλην ἐκδήλωσιν τοῦ χαρακτῆρός του. Μετὰ τὸ πέρας τῆς συγκινητικῆς σκηνῆς, ἥτις ἠκολούθησε τὸ γεῦμα, βλέπων ὁ Πέτρος τὸν Ἰωάννην νὰ ἀκολουθῇ τὸν ἀποχωροῦντα Χριστόν, δὲν δύναται νὰ συγκρατηθῇ καὶ ἐρωτᾷ τὸν Χριστὸν τί θὰ ἀπογείνῃ ὁ μαθητὴς οὗτος. Ἴσως ἡ ἐρώτησις αὐτὴ θὰ

ἠδύνατο νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον ᾐσθάνετο ὁ Πέτρος πρὸς τὸν ἰδιαίτερον ἐκεῖνον φίλον του, τὸν Ἰωάννην. Ἐκ τῆς ἀπαντήσεως ὅμως ἥτις ἐδόθη εἰς τὴν ἐρώτησίν του ταύτην—«Τί πρὸς σέ;» δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι εἰς τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο ὁ Χριστὸς διέγνωσε ἕνα ἰδιαίτερον τόνον περιεργείας, τὸν ὁποῖον ἠθέλησε νὰ καυτηριάσῃ.

Ἦτο λοιπὸν περίεργος ὁ Πέτρος; Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπεισόδιον μᾶς ἐπιτρέπει νὰ τὸ ὑποθέσωμεν. Καὶ ἐπὶ τῆς ἰδιότητος ταύτης τοῦ χαρακτῆρός του θὰ ἀσχοληθῶμεν δι᾿ ὀλίγων.

Δὲν δύναται ποσῶς νὰ ἀμφισβητηθῇ ὅτι ἦτο εὐγενὴς ἡ πηγή, ἐξ ἧς ἡ ἰδιότης αὕτη τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Πέτρου ἀνέβλυσε. Καὶ ὅτι εἰς τὴν πηγὴν ταύτην —τὸν πόθον τῆς μαθήσεως, τὴν «ὁρμὴν τοῦ εἰδέναι»—πολλὰ ὀφείλει ὁ χαρακτὴρ του. Διότι ἄνευ τοῦ πόθου τούτου, ὑπὸ τὸ ἀδιάλειπτον κέντρισμα τοῦ ὁποίου τὸ πνεῦμά του διαρκῶς ὠθεῖτο πρὸς τὴν ἀναζήτησιν τῆς ἀληθείας, δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ μορφωθῇ ὁ πνευματικός του ἄνθρωπος οἷος ἐμορφώθη. Ἐὰν ὁ Πέτρος ἐστερεῖτο τῆς ἰδιαιτέρας ἐκείνης ἱκανότητος, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ Ἰωάννης —τῆς μυστικῆς ἐκείνης διαισθήσεως, θὰ ἠδυνάμην νὰ τὴν ὀνομάσω—χάρις εἰς τὴν ὁποίαν ὁ τελευταῖος οὗτος ἐνεβάθυνεν ἀμέσως εἰς τὰς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἀπεκόμιζε διαυγῆ καὶ σαφῆ περὶ αὐτῶν ἀντίληψιν, τὴν ἔλλειψιν τῆς ἱκανότητος ταύτης ἀνεπλήρου μὲ μίαν ἀκόρεστον δίψαν, ἕνα πυρέσσοντα πόθον πρὸς πληρεστέραν γνῶσιν τῆς ἀληθείας. Ἐκδήλωσις τοῦ πόθου του τούτου ἦτο καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐρωτήσεων, τὰς ὁποίας ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Χριστὸν κατὰ τὸ διάστημα τῆς μαθητείας του.

Πλὴν ἐνίοτε φαίνεται ὅτι τὸ ρεῦμα τοῦ πόθου τούτου ἐτρέπετο πρὸς κατευθύνσεις μὴ ἐπιτρεπομένας, προσδίδον εἰς αὐτὸν τὴν μορφὴν ἁπλῆς περιεργείας. Καὶ ἐδῶ ἀκριβῶς ἐκρύπτετο εἷς σοβαρὸς κίνδυνος διὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Πέτρου. Διότι ἄν, ἄνευ τῆς μεσολαβήσεως τῆς ἡμέρας τῆς Πεντηκοστῆς, δὲν ἀνεκόπτετο ἡ πρὸς τὴν φορὰν ταύτην ἐξέλιξις τῆς εἰδικῆς ταύτης γραμμῆς τοῦ χαρακτῆρός του, ὑπῆρχε φόβος νὰ παρασύρῃ τὸν Πέτρον εἰς λίαν ἐπικινδύνους ὑπερβολάς.

Καὶ συγκεκριμένως, πρῶτον, ἠδύνατο ὁ ὑπερβολικὸς ζῆλος τῆς μαθήσεως νὰ τοῦ ἐμπνεύσῃ τὴν διάθεσιν ὅπως ὑπερπηδήσῃ τὸν κύκλον τῶν ἀποκεκαλυμένων καὶ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν ἔρευναν τῶν ἀπηγορευμένων. Πρόχειρον δὲ θέμα τοιούτων ἐρευνῶν θὰ τοῦ προσέφερε τὸ ζήτημα τῆς δευτέρας ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἔχομεν πολλὰς ἐνδείξεις εἰς τὴν Γραφήν, ὅτι ἡ δευτέρα ἔλευσις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνεμένετο ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων ἐπὶ τῶν ἡμερῶν των. Ἡ προσδοκία αὕτη, ὑποδαυλιζομένη μάλιστα ἀπὸ τὸν πόθον τῆς νοσταλγούσης ἀγάπης, θὰ ἠδύνατο νὰ κεντρίσῃ τὴν περιέργειαν τοῦ Πέτρου εἰς τὴν κατάστρωσιν σχετικῶν ὑπολογισμῶν περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἡμέρας τῆς ἐπανόδου τοῦ Διδασκάλου, ἀπαράλλακτα ὅπως γίνεται σήμερον ἀπὸ τοὺς ὀπαδοὺς μιᾶς γνωστῆς αἱρέσεως. Ὑπῆρχεν ὡσαύτως ὁ κίνδυνος μήπως ὁ ὑπερβολικὸς βαθμὸς τοῦ ζήλου τῆς μαθήσεως μετατοπίσῃ τὴν φιλομάθειαν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς πρακτικῆς βάσεως τῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν ἀναγκῶν τοῦ χαρακτῆρός του εἰς ἓν ἐπίπεδον ἀσκόπου θεωρητικῆς ἐρεύνης. Δὲν

εἶναι σπάνια τὰ φαινόμενα, ὄχι μόνον εἰς τὴν σφαῖραν τῆς θρησκείας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἡ ἀνερμάτιστος φιλομάθεια παρέσυρεν εἰς τὰ νεφελώματα τῶν κενῶν θεωριῶν, καταστήσασα αὐτοὺς ἀνικάνους νὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν πραγματικότητα τῆς ζωῆς, ἀχρήστους δὲ καὶ εἰς ἑαυτοὺς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους. Ἡ πιθανότης τοιούτου κινδύνου διαφαίνεται, νομίζω, καθαρὰ εἴς τινας τῶν ἐρωτήσεων τοῦ Πέτρου πρὸς τὸν Χριστόν, αἱ ὁποῖαι, ὡς λ. χ. ἐκείνη δι' ἧς ἐζήτει νὰ πληροφορηθῇ πόσας ἀκριβῶς φορὰς ὑπεχρεοῦτο νὰ συγχωρήσῃ τὸν ἀδελφόν του, ἐπρόδιδον μίαν ὑπερβολικὴν κάπως διάθεσιν λεπτολόγου ἐρεύνης. Τέλος ἠδύνατο ὁ ζῆλός του οὗτος νὰ ἐξελιχθῇ καὶ εἰς ἀδιακρισίαν. Ὁ τόνος τοῦ ἐνδιαφέροντος, τὸ ὁποῖον ἐξεδήλωσε διὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἰωάννου κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην συνάντησιν τῆς Τιβεριάδος, μᾶς δεικνύει πόσον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο ἐπλησίασεν εἰς τὰ ὅρια τῆς ἀδιακρισίας. Ἴσως ἐντελῶς ἀσυναισθήτως τοῦ ἀτοπήματός του, ἴσως μάλιστα—καὶ κατ' ἐμὲ αὐτὴ εἶναι ἡ πιθανωτέρα ὑπόθεσις—ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι ἡ ἐρώτησίς του ἐκείνη δὲν ἐξέφραζεν ἄλλο τι εἰμὴ τὸ εἰλικρινὲς καὶ ἄδολον ἀδελφικὸν ἐνδιαφέρον του, ἐπέτρεψεν ὁ Πέτρος εἰς τὴν περιέργειάν του νὰ εἰσβάλῃ εἰς ἀπηγορευμένην περιοχὴν καὶ νὰ θίξῃ καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν ἀπόλυτον κυριαρχίαν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀτομικότητος τοῦ Ἰωάννου τὴν ἱερότητα καὶ τὸ ἀπαραβίαστον.

Εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων δὲν εὑρίσκομεν θετικὰ δεδομένα, ἐκ τῶν ὁποίων νὰ κρίνωμεν περὶ τῆς μεταβολῆς, ἥτις ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Ἁγ. Πνεύματος ἐπῆλθεν εἰς τὴν εἰδικὴν ταύτην γραμμὴν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Πέτρου. Ἡ μετὰ τὴν Πεντηκοστὴν ὅμως δρᾶσίς του, ὡς ἱστορεῖται εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, δὲν μᾶς ἐπιτρέπει οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι ὄντως ἔλαβε χώραν ριζικὴ μεταβολή. Διότι ἂν δὲν εἶχεν ἐπέλθῃ ἡ μεταβολὴ αὕτη καὶ ὁ ζῆλος τοῦ Πέτρου πρὸς τὴν μάθησιν ἐσυνεχίζετο πρὸς τὴν ἐσφαλμένην ἐκείνην παρέκκλισιν, περὶ τῆς ὁποίας τὸ μνημονευθὲν ἐπεισόδιον μᾶς ἐπιτρέπει βασίμους ὑπονοίας, θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ γείνουν ἀντιληπτὰ τὰ ἐκ τῆς κατευθύνσεως ταύτης ὀλέθρια καὶ δι' αὐτὸν καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἀποτελέσματα. Οὕτω θὰ ὑπῆρχεν, ὡς εἴδομεν, ὁ φόβος νὰ ἴδωμεν τὸν Πέτρον ἀγόμενον ἀπὸ τὴν ἄκραν, ἀλλὰ καὶ ἄκρατον, φιλομάθειάν του ἐκτὸς τῶν νομίμων ὁρίων τῆς ἐκδηλώσεώς της καὶ καθιστάμενον ἡγέτην μιᾶς οἱασδήποτε αἱρέσεως—καρποῦ τῶν ἀπηγορευμένων ἐρευνῶν του· νὰ τὸν ἴδωμεν ἀεροβατοῦντα ἐν τῷ μέσῳ κενῶν δογμάτων καὶ ματαίων θεωριῶν, απομακρυνόμενον δὲ τῶν πρακτικῶν ἐπιδιώξεων τοῦ πνευματικοῦ του ἀνθρώπου καὶ τῶν πραγματικῶν ἀναγκῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἧς ἐτάχθη ὑπηρέτης, ἢ ἀκόμη νὰ ἴδωμεν δυσχεραινομένας τὰς μετὰ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων καὶ τῶν ἄλλων συνεργατῶν του σχέσεις του, ἐξ ἐνδεχομένων ἐκδηλώσεων ὑπερβολικοῦ ἐνδιαφέροντος, τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ ἑρμηνευθῇ ὑπὸ τῶν ἄλλων ὡς ἀδιακρισία. Ὅτι ὅμως οὐδὲ ἴχνος πάντων τούτων συναντῶμεν ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων εἶναι ἀσφαλὲς τῆς ἐπελθούσης μεταβολῆς τεκμήριον.

Ἀλλὰ τῆς μεταβολῆς ταύτης θετικώτερα δείγματα μᾶς παρέχουν αἱ ἐπιστολαί του. Εἰς τὴν Α΄. ἐπιστολήν του (κεφ. α΄. 3 - 12) ὁμιλῶν περὶ τῆς πλήρους ἀπολαύσεως τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας, λέγει ὅτι «οἱ ἄγγελοι ἐπιθυμοῦσι νὰ παρα-

κύψωσιν» εἰς τὰ ἀποκαλυφθέντα παρὰ τοῦ Θεοῦ εἰς ἡμᾶς. Μὲ τὴν ὡραίαν δὲ καὶ ζωηρὰν αὐτὴν ἔκφρασιν χαράττει τὰ εὐρύτατα ὅρια τοῦ κύκλου τῶν ἀποκαλυφθέντων, δυναμένου νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ τῆς μᾶλλον ἀκορέστου φιλομαθείας τὰς ἀπαιτήσεις, νὰ ἀποτρέψῃ δὲ αὐτὴν ἀπὸ τὴν ἔρευναν τῶν μὴ ἀποκεκαλυμμένων. Εἰς τὴν αὐτὴν δὲ ἐπιστολήν του (κεφ. δ΄. 15) μεταξὺ τῶν τεσσάρων ἁμαρτημάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν του, συγκαταλέγει καὶ τὸ νὰ περιεργάζηταί τις τὰ ἀλλότρια, κατατάσσων τοῦτο εἰς ἴσην μοῖραν μὲ τὸν φόνον καὶ τὴν κλοπήν. Ἴσως ἡ συναίσθησις τοῦ κινδύνου, τὸν ὁποῖον αὐτὸς διέφυγεν εἰς τὴν εἰδικὴν ταύτην κατεύθυνσιν, τὸν ὤθησεν εἰς τὸ νὰ παρουσιάσῃ τὸ ἐλάττωμα τοῦτο κατὰ τρόπον ἰδιαιτέρως ζωηρόν.

Ἡ ὑπὸ μελέτην ἰδιότης τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Πέτρου εἶναι μία τῶν σπουδαιοτέρων, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑποκρύπτουσα συγχρόνως τὸν ὑπουλότερον τῶν κινδύνων διὰ τὸν Χριστιανόν. Αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ ἰδιότης ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς προόδου τοῦ Χριστιανοῦ, διότι ἡ ὕφεσις τοῦ πόθου τῆς μαθήσεως εἶναι τὸ προανάκρουσμα τοῦ πνευματικοῦ μαρασμοῦ. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἐπικίνδυνος, διότι πολλάκις ἀποβαίνουν λίαν δυσδιάκριτα τὰ ὅρια τῶν νομίμων ἀπὸ τῶν μὴ νομίμων ἐκδηλώσεών της. Πολὺ εὐκόλως ἡ φιλομάθεια καταντᾷ πολυπραγμοσύνη· ἡ ἀγάπη τῆς ἐρεύνης, ἁπλῆ περιέργεια· τὸ ἐνδιαφέρον, ἀδιακρισία. Διὰ νὰ διαφύγῃ δὲ ὁ Χριστιανὸς τὸν κίνδυνον τὸν ἐλλοχεύοντα εἰς τὰ ἀπατηλὰ ταῦτα ὅρια, ἔχει ἀνάγκην ἐνισχύσεως τῆς πνευματικῆς του ὁράσεως, ὁμοίας ἐκείνης ἣν ἐπέτυχεν ὁ Πέτρος διὰ τοῦ βαπτίσματος τοῦ Ἁγ. Πνεύματος, καὶ χάρις εἰς τὴν ὁποίαν ὁ φλέγων πόθος του πρὸς τὴν μάθησιν, χωρὶς νὰ ἐκτραπῇ πρὸς ἀπηγορευμένας κατευθύνσεις, ἀπέβη εἰς τῶν κυριωτέρων συντελεστῶν τῆς οἰκοδομῆς τοῦ χαρακτῆρός του.

(ἀκολουθεῖ)

Γ. Α. Χατζηαντωνίου.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

Ὁμολογία **Martin S. Charles**
τέως Γραμματέως τοῦ Διεθνοῦς Συνδέσμου Ἀθέων.

Πράγματι ὁ Θεὸς ὑπάρχει, καὶ ἡ χάρις Του πρὸς ἡμᾶς ὑπῆρξε μεγάλη καὶ θαυμαστή. Ὅταν ὅμως λέγωμεν τοῦτο, δὲν πρέπει νὰ νομισθῶμεν ὅτι κομπορρημονοῦμεν. Συναισθανόμεθα ὅτι εἴμεθα ἁπλῶς ἀνάξιοι ἁμαρτωλοί, σωθέντες κατὰ Θείαν χάριν. Ἂν καὶ τῇ ἀληθείᾳ εἴμεθα χειρότεροι ἀπὸ τοὺς συνήθεις ἁμαρτωλούς, διότι κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἀθεΐας μας κατεστρέψαμεν πολλοὺς διὰ τῶν ἐνεργειῶν μας. Μετὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐπαναλαμβάνομεν: «Εἰς ἐμὲ δὲ μὴ γένοιτο νὰ καυχῶμαι, εἰμὴ εἰς τὸν Σταυρὸν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ κόσμος ἐσταυρώθη ὡς πρὸς ἐμέ, καὶ ἐγὼ ὡς πρὸς τὸν κόσμον».

Εἶναι τώρα ἀκριβῶς ἓν ἔτος (2 Αὐγ. 1932), ἀφ' ὅτου ἐσώθην ἀπὸ τοὺς ὄνυχας σφοδρᾶς καὶ βιαίας ἀθεΐας. Ἓν ἔτος διέρρευσεν, ἀφ' ὅτου ὁ ἀδελφὸς

Underwood καὶ ἐγὼ ἐβλασφημοῦμεν τὸν Θεὸν **δημοσίᾳ** καὶ **ἀκαθέκτως. Μόνον ἡ ἄπειρος Θεία ἀγάπη καὶ ἔλεος** καὶ ἡ θαυμαστὴ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἠδύνατο νὰ ἐπιδαψιλευθῇ πρὸς τοιούτους ἀθέους ὡς τὸν Ralph Underwood καὶ ἐμὲ τὸν Martin S Charles

Καθὼς ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἐνομίζομεν καὶ ἡμεῖς, ὅτι ἐπράττομεν καλῶς πολεμοῦντες τὸν Χριστιανισμόν. Ἐφέρομεν ὑπερηφάνως τὸ ὄνομα «Ἀνθρωπισταί» (Humanitarians, οἱ θεωροῦντες τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἁπλοῦν ἄνθρωπον καὶ ἀρνούμενοι τὴν θεότητά Του) καὶ ἤμεθα πεπεισμένοι ὅτι διὰ τοῦ ἀγῶνός μας προσφέρομεν ἐκδούλευσιν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Πολεμοῦντες τὰς «προλήψεις» καὶ πᾶν ὅ,τι ὑπερφυσικόν, δὲν ἀμφεβάλλομεν ὅτι παρείχομεν σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ. Μὴ μᾶς παρεξηγῆτε. **Καλῇ τῇ πίστει** καὶ **εἰλικρινῶς** ἠκολουθοῦμεν τῆς δοξασίας μας. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι καθ' ὅλον τὸν βίον των ἠκολούθησαν τὸν Χριστὸν καὶ ποτὲ δὲν ἐδοκίμασαν τὸν σάρακα τοῦ σκεπτικισμοῦ, δυσκολεύονται νὰ ἐννοήσωσι, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἦναι κανεὶς ἐντελῶς **ἄθεος**. Καὶ ὅμως ἀκριβῶς τοιοῦτοι ἤμεθα. Καὶ τώρα μᾶς ὀνομάζουν **«πιστεύοντας ἀθέους»**.

Πρὸ καιροῦ ἠρωτήθην, ποία εἶναι ἡ διαφορὰ μεταξὺ **ἀπίστου** καὶ **ἀθέου**. Ὅλοι οἱ ἄθεοι εἶναι ἄπιστοι. Ὄχι ὅμως καὶ ὅλοι οἱ ἄπιστοι εἶναι ἄθεοι. Ἄπιστος εἶναι ὁ ἀρνούμενος τὴν Χριστιανικὴν πίστιν, ὁ ἀποκρούων τὸν ὑπερφυσικὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν θεοπνευστίαν τῶν Ἁγίων Γραφῶν, ἂν καὶ πιστεύῃ εἰς Θεόν. Αὐτὸς δύναται νὰ ὁμολογῇ πίστιν εἰς ἀόρατον Θείαν Δύναμιν. Ἄλλο εἶδος ἀπίστου εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις δὲν παραδέχεται τίποτε τὸ ἀντιβαῖνον πρὸς τὸν ὀρθὸν λόγον, πρὸς τὴν λογικήν. Κατ' αὐτὸν ὁ ὀρθὸς λόγος εἶναι τὸ πᾶν. Πᾶν ὅ,τι δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὴν λογικήν, παρατήρησις ἢ πεῖρα, ἀπορρίπτεται ὑπ' αὐτοῦ. Βεβαίως πᾶς ἄθεος εἶναι ὀρθολογιστής. Αὐτὸς δέχεται μόνον ὅ,τι εἶναι ἀνθρώπινον, ὅ,τι ἀντιλαμβάνεται ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, καὶ ἐντελῶς ἀπορρίπτει πᾶν ὅ,τι ὑπερφυσικόν.

Εἶναι εὐνόητον, ὅτι κανεὶς δὲν δύναται νὰ ἦναι Χριστιανὸς καὶ συνάμα ὀρθολογιστὴς ἐν ταυτῷ. Διότι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι **θρησκεία ὑπὲρ λόγον,** ἂν καὶ ὄχι **παρὰ** λόγον. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μᾶς λέγει ἐν Α΄. Κορ. β΄. 14: «Ὁ φυσικὸς ἄνθρωπος δὲν δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, διότι εἶναι μωρία εἰς αὐτόν, καὶ δὲν δύναται νὰ γνωρίσῃ αὐτά, διότι πνευματικῶς ἀνακρίνονται». Διδασκόμεθα δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰώβ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀδυνατεῖ νὰ κατανοήσῃ τὸν Θεὸν διὰ τοῦ πεπερασμένου νοός του (Ἰώβ λζ΄. 23).

Ὁ Χριστιανὸς πρέπει νὰ πιστεύῃ εἰς τὸ ὑπερφυσικόν. Ὁ ὀρθολογιστὴς ὅμως δὲν πιστεύει. Οὔτε ὁ ὀπαδὸς τῆς **«ἐλευθέρας σκέψεως»**. Καὶ οἱ δύο δὲν δέχονται δόγματα ἢ σύμβολα πίστεως. Ἀναγινώσκουν μὲν τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ἀλλὰ ὡς ἓν κοινὸν βιβλίον. Ἀπορρίπτουν πᾶν ὅ,τι «παράλογον», ὅ,τι αὐτοὶ δηλαδὴ δὲν ἐννοοῦν, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ὀνομάζουν παράλογον.

Ὁ ἄθεος εἶναι καὶ ὀρθολογιστὴς καὶ ὀπαδὸς τῆς «ἐλευθέρας σκέψεως» καὶ ἄπιστος,—ὅλα ὁμοῦ—καὶ εἰς τὸ τετράγωνον μάλιστα. Αὐτὸς ὄχι μόνον ἀρνεῖται τὴν ὕπαρξιν τοῦ Θεοῦ, ὄχι μόνον ἀπορρίπτει τὴν Ἁγίαν Γραφὴν ὡς ἀποκάλυψιν παρὰ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ δὲν δέχεται νὰ γίνεται κανένας λόγος περὶ τοῦ πνευματικοῦ

στοιχείου. Κατ᾽ αὐτὸν τὸ πᾶν ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι ἐκ τύχης τυφλῆς καὶ ἀσυναισθήτου. Μόνον ἡ ὕλη, τὸ ὁρατόν, ὑπάρχει. Καὶ τοῦτο προέρχεται ἀφ' ἑαυτοῦ, ἄνευ δημιουργοῦ.

Ὁ ἀδελφὸς Underwood καὶ ἐγὼ ἤμεθα ἄλλοτε ἄθεοι. Ἤμεθα μέλη τοῦ Ἀμερικανικοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν τῆς Ἀθεΐας. Ἐπίσης ἤμεθα μέλη τοῦ Ἀμερικανικοῦ Συλλόγου τῶν Ὀρθολογιστῶν. Ἐγὼ δὲ ἤμην Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Διεθνοῦς Συνδέσμου τῶν Στρατευομένων Ἀθέων.

Πολὺ ὀλίγοι Χριστιανοὶ τῆς σήμερον φαντάζονται μὲ ποίαν ταχύτητα διαδίδεται εἰς τὸν κόσμον ἡ νεωτέρα ἀθεΐα. Πρὸ δεκατεσσάρων περίπου ἐτῶν, ***διωργανωμένον ἀθεϊστικὸν κίνημα*** δὲν ὑφίστατο. Ἄθεοι ὑπῆρχον ἐκ χρόνων ἀμνημονεύτων. Εἰς κάθε κοινότητα ὑπάρχει πάντοτε καὶ κάποιος ἄθεος, ἢ προσποιούμενος τὸν ἄθεον. Ἀπὸ τὴν παιδικήν μας ἡλικίαν ἐνθυμούμεθα ἢ κάποιον λογιώτατον, ἢ κάποιον ἰατρόν, ἢ δικηγόρον ***ἄπιστον***. Ἀλλὰ ***διωργανωμένον ἀθεϊστικὸν σωματεῖον*** εἶναι πρᾶγμα τῶν νεωτέρων χρόνων. Σήμερον λειτουργεῖ μία «Παγκόσμιος Ἕνωσις Στρατευομένων Ἀθέων» μὲ συστηματικὴν ἐπιθετικότητα κατὰ παντὸς ὅ,τι Χριστιανικόν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς Ἑνώσεως ταύτης ἀνέρχεται εἰς 12—15 ἑκατομμύρια. Ὅταν δὲ λέγω «ὀργάνωσιν ἀθέων», ἐννοῶ μόνον ἐκείνους τοὺς ἀθέους, οἳ ὁποῖοι ἀνήκουν εἰς σωματεῖον, μὲ συστηματικὴν καὶ συνεχῆ δρᾶσιν, πλήρη ζωῆς καὶ ὁρμῆς καὶ ἐπιθετικότητος. Δὲν ἔχω ὑπ᾽ ὄψει μου ἄτομα διεσκορπισμένα ἐδῶ κ᾽ ἐκεῖ.

Βεβαίως ὅλοι ἔχομεν ἀκούσει περὶ τῶν ἀθέων τῆς Ρωσσίας. Τόσον ἔχει προχωρήσει ἡ ἀθεΐα εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἕνωσιν, ὥστε ἡ Στρατευομένη Ἕνωσις τῶν Ἀθέων ἐκεῖ περιλαμβάνει 5,500,000 μέλη Οὐδεὶς δύναται νὰ γίνῃ μέλος τῆς ὀργανώσεως αὐτῆς, χωρὶς νὰ δώσῃ ὑπόσχεσιν, ὅτι προτίθεται νὰ πολεμήσῃ τὸν Χριστιανισμὸν εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν. Ἐκτὸς τῶν 5,500,000 μελῶν τῆς ὀργανώσεως ταύτης καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετ᾽ αὐτῆς ὑπάρχει ἡ ὀργάνωσις τῆς Ἐπικουρίας τῶν Νέων, μὲ 2,000,000 καὶ πλέον μέλη.

Ἐκτὸς τούτου, ἡ ἀθεΐα ἐν Ρωσσίᾳ ἔχει τόσον ἐπικρατήσει ὥστε διὰ νόμου ἀπαγορεύεται ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία εἰς ἀνηλίκους, κάτω τῶν δέκα ὀκτὼ ἐτῶν. Ἐμποροῦμεν ἑπομένως νὰ φαντασθῶμεν, πόσον δύσκολον ἀποβαίνει εἰς παιδία καὶ νέους νὰ μάθουν καὶ νὰ ἀσπασθοῦν τὰς Χριστιανικὰς ἀρχὰς σήμερον ἐν Ρωσσίᾳ.

Ἐπὶ πλέον, ἕκαστος διδάσκαλος τῶν Ρωσσικῶν σχολείων ὀφείλει νὰ ἦναι ***δεδηλωμένος ἄθεος***. Οὐδεὶς Χριστιανὸς ἐπιτρέπεται νὰ διδάξῃ εἰς τὰ σχολεῖα τῶν Σοβιέτ. Ἐννοεῖται δὲ διὰ νὰ ἑνωθῇ τις μὲ τὸ Κομμουνιστικὸν Κόμμα πρέπει νὰ ἦναι ἄθεος. Ὅλοι οἱ Κομμουνισταὶ εἶναι ἄθεοι. Δὲν εἶναι ὅμως καὶ ὅλοι οἱ ἄθεοι Κομμουνισταί. Ὁ ἀδελφὸς Underwood καὶ ἐγὼ ἤμεθα ἐνεργὰ μέλη μόνον τῆς ἀθεϊστικῆς Προπαγάνδας. Δὲν εἴχομεν κανὲν ἐνδιαφέρον διὰ τὸν Κομμουνισμόν.

Μὴ νομίζωμεν ὅμως ὅτι οἱ ἄθεοι εὑρίσκονται μόνον εἰς τὴν Ρωσσίαν. Τοὐλάχιστον οἱ ἡμίσεις τῶν ἀθέων τοῦ κόσμου εἶναι εἰς τὴν Ρωσσίαν, οἱ δὲ ἄλλοι ἡμίσεις εἶναι διεσκορπισμένοι καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικήν.

Σήμερον ἐν Ἀμερικῇ σχεδὸν δὲν ὑπάρχει κανὲν Κολλέγιον ἢ Πανεπιστήμιον, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἔχῃ καὶ σύλλογον ἀθεΐας. Ὁ σύλλογος δύναται νὰ ἦναι μυστικὸς ἢ φανερός. Ὑπάρχει ὅμως. Προκαλεῖ δὲ τὴν ἔκπληξίν μας τὸ γεγονός, ὅτι εἰς μυριάδας, καὶ ὄχι χιλιάδας, ἀνέρχονται οἱ ἄθεοι μαθηταὶ καὶ σπουδασταὶ τῶν κατωτέρων ἐκπαιδευτηρίων. Εἶμαι βέβαιος περὶ τούτου. Τὸ ἔμαθα ἀπὸ τὸν δεκαοκταετῆ υἱόν μου, ὅστις εἶναι Γραμματεὺς τῆς Ἀθεϊστικῆς Ὀργανώσεως τῆς Νεολαίας ἐν Λὸς Ἄντζελες τῆς Καλιφορνίας. Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας πιθανὸν νὰ ὑπάρχῃ ἓν τέταρτον τοῦ ἑκατομμυρίου διωργανωμένων ἀθέων, εἰς τοὺς πολυειδεῖς συλλόγους τῶν διαφόρων ἐκπαιδευτηρίων.

Καθὼς ἀνέφερα προηγουμένως, ἐγὼ ἤμην Γραμματεὺς τῆς Διεθνοῦς Ἑνώσεως τῶν Στρατευομένων Ἀθέων, δηλαδὴ τοῦ Ἀμερικανικοῦ κλάδου τῆς Παγκοσμίου Ἑνώσεως, ἥτις ἔχει κέντρον τὴν Μόσχαν. Ἤμην ὁ ἔκδοτης τοῦ «Ἀθέου Κόσμου» (The Godless World), μὲ ἀνωτάτην κυκλοφορίαν περίπου 3000 ἀντιτύπων μηνιαίως. Τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῶν συνδρομητῶν του εὑρίσκοντο εἰς τὸ Σικάγον. Εἶναι ἐκπληκτικὸς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀθέων καὶ τῶν ἀθεϊστικῶν ὁμάδων τοῦ Σικάγου. Περιδιαβάζοντες ἐπὶ τοῦ αὐτοκινήτου σας, δύνασθε νὰ σταματήσητε εἰς ἑκατὸν γωνίας τῆς πόλεως, καὶ ἐκεῖ ν᾿ ἀκούσητε ἀθεϊστικὰ κηρύγματα καὶ νὰ ἰδῆτε τὴν πώλησιν ἀθεϊστικῆς φιλολογίας.

Μόλις πρὸ ὀλίγου, διερχόμενοι ἐπὶ αὐτοκινήτου διὰ μέσου τῶν ὁδῶν τῆς μεγαλουπόλεως αὐτῆς, παρετηρήσαμεν ῥήτορας εἰς τρεῖς διαφόρους γωνίας, δύο ἐκ τῶν ὁποίων ἀνεγνωρίσαμεν ὡς παλαιοὺς συντρόφους. Πολλάκις μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Underwood ἐπεσκέφθην τὴν πόλιν αὐτήν. Μάλιστα αὐτὸς ἐμεγάλωσεν ἐδῶ. Ἦτο μόλις 14 ἐτῶν ἡλικίας ὅταν ἤρχισε νὰ κηρύττῃ τὴν ἀθεΐαν εἰς τὰς ὁδοὺς τοῦ Σικάγου. Τὸν συνήντησα εἰς τὴν πλατεῖαν Bug House πρὸ ἓξ ἐτῶν. Προσεπάθουν τότε νὰ διοργανώσω ἐδῶ ἕνα ὀρθολογικὸν τμῆμα, καὶ μίαν ἑσπέραν κατέφθασα εἰς τὴν πλατεῖαν αὐτήν, ὅπου εἶδον μεγάλην συγκέντρωσιν κόσμου. Ἤκουσα νὰ γελοῦν, καὶ ἐσκέφθην: «Ὁποιος δήποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ ῥήτωρ, ἔχει πάρει τὸν σφυγμὸν τῶν ἀκροατῶν του». Ὅταν ἐπροχώρησα μέσα εἰς τὸ πλῆθος, εἶδον ἐπὶ ἑνὸς κιβωτίου ἱστάμενον ἕνα νέον μὲ μαῦρα μαλλιὰ καὶ μάτια, ἡλικίας 17 ἐτῶν, καὶ ποτὲ δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ ἤκουσα βλασφημίας μὲ τόσον δηλητήριον, καυστικότητα καὶ πάθος, ὅσον τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, ἀλλὰ καὶ λεγομένας ἀστειότατα, ὥστε τὸ πλῆθος ἦτο καταμαγευμένον. Εἰς τὸ πέρας τοῦ λόγου του ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ κιβωτίου καὶ ἐπώλει τὰ βιβλία καὶ φυλλάδια τοῦ Ἴγγερσολ. Ἀφ᾿ οὗ ἐτελείωσε, τὸν ἐπλησίασα καὶ τοῦ ἔδωκα γνωριμίαν. Κατόπιν τόσον στενῶς συνεδέθημεν, ὥστε ἠρχίσαμεν νὰ συνεργαζώμεθα. Ὁμοῦ περιήλθομεν πολλὰ μέρη τῶν Ἡν. Πολιτειῶν—Νέαν Ὑόρκην, Βοστώνην, Ἅγιον Φραγκῖσκον—καὶ ἐπὶ διάστημα ἄνω τῶν πέντε ἐτῶν ἠσχολήθημεν μὲ ἀντιθρησκευτικὴν προπαγάνδαν.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος εὑρισκόμεθα εἰς τὸ Σικάγον. Ὑπεσχέθημεν εἰς τὸν Θεόν, ὅταν πρὸ ἑνὸς ἔτους εὕρομεν σωτηρίαν, ὅτι ἐὰν μᾶς ὁδηγήσῃ καὶ δώσῃ τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν, θὰ ἐπισκεφθῶμεν κάθε πόλιν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, ὅπου προηγουμένως εἴχομεν δώσει ἀθεϊστικὰς διαλέξεις, καὶ ἐκεῖ θὰ δώσωμεν τὴν ὁμολογίαν καὶ μαρτυρίαν τῆς ἐπιστροφῆς μας καὶ θὰ κηρύξωμεν τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Κυρίου

Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ σκοπός μας εἶναι νὰ φέρωμεν εἰς τὴν γνῶσιν καὶ προσοχὴν τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, τὴν φοβερὰν διάδοσιν τῆς ἀθείας ἀνὰ τὸν κόσμον.

Ἂς μὴ νομίζωμεν ὅτι δὲν ἐξαπλοῦται. Ὡς μέγα κῦμα πλημμυρίδος ἐξαπλοῦται πανταχοῦ, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰ ἐκπαιδευτήριά μας, εἰς τρόπον ὥστε σήμερον τὰ τέκνα μας εἰς τὰ Γυμνάσια, καὶ εἰς αὐτὰ ἔτι τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα, δηλητηριάζονται μὲ τὸ μίασμα τῆς ἀπιστίας, τὰ δὲ Κολλέγια καὶ τὰ Πανεπιστήμια τῆς Ἀμερικῆς εἶναι σχεδὸν ἐντελῶς πλημμυρισμένα. Τὶ σημαίνουν ὅλα αὐτά. Ὑπάρχει στενὴ σχέσις μεταξὺ τῆς ἐξαπλώσεως τῆς ἀθείας—ἥτις εἶναι παγκόσμιος—καὶ τῆς προσεγγιζούσης δευτέρας παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὡς διοργανωτὴς τῶν διαφόρων ἀθεϊστικῶν σωματείων καὶ ἐκδότης τοῦ «Ἀθέου Κόσμου», διετήρονν τακτικὴν ἀλληλογραφίαν μὲ τὸ Διεθνὲς Κέντρον ἐν Μόσχᾳ. Ἔχω εἰς τὴν κατοχήν μου ἀλληλογραφίαν ἐκ Μόσχας, σχετικὴν πρὸς ἀθεϊστικὰς ἐνεργείας εἰς τὴν Ρωσσίαν, Κίναν, Ἰταλίαν, Ἰαπωνίαν, Γαλλίαν καὶ λοιπὰς χώρας τῆς ὑδρογείου.

Ἡ τραγικότης τοῦ πράγματος ἔγκειται εἰς τοῦτο—ὅτι κατὰ ἐνενήκοντα τῆς ἑκατὸν τῆς ἀπιστίας αὐτῆς ἡ εὐθύνη βαρύνει αὐτὴν τὴν Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν.

Ἂς λάβωμεν ἐπὶ παραδείγματι τὴν Ρωσσίαν, ὅπου ἡ ἀθεΐα κυριαρχεῖ, ὅπου πᾶς κυβερνητικὸς ὑπάλληλος, πᾶς ἄρχων, πᾶς διδάσκαλος καὶ πᾶς καθηγητὴς εἶναι ἄθεοι, καὶ ἴσως ἐνενήκοντα τοῖς ἑκατὸν αἱ ἐργατικαὶ τάξεις. Ἡ κατάστασις αὐτὴ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς προαιωνίου στάσεως καὶ δράσεως τῆς Ρωσσικῆς Εκκλησίας, ἥτις συνεταυτίσθη μὲ τὴν πολιτικὴν τυραννίαν, ἐνεθάρρυνε τὴν δεισιδαιμονίαν, ἔγινε τυφλὸν ὄργανον τοῦ Τσαρισμοῦ καὶ τὸ κύριον προπύργιον καὶ στήριγμα τῆς μυσαρωτέρας τυραννίας, ἥτις κατέθλιψέ ποτε οἱονδήποτε λαόν. Ὅταν ὁ λαὸς ἐπανεστάτησε, συμπεριέλαβεν εἰς τὴν καταφορὰν καὶ τὸ μῖσος του πᾶν ὅ,τι συνεδέετο μὲ τὸν Τσαρισμὸν μηδὲ τῆς Ἐκκλησίας ἐξαιρουμένης. Ἡ Ἐκκλησία σήμερον θερίζει ὅ,τι ἐπὶ τόσους αἰῶνας ἀσόφως ἔσπειρεν.

Ἡ κατάστασις αὐτὴ προλέγεται ἐν τῷ Λόγῳ τοῦ Θεοῦ. Θαυμάζω τώρα διατὶ δὲν τὸ διέκρινα προηγουμένως. Ἀλλ' ὁ ἄπιστος οὐδὲν γνωρίζει περὶ προφητείας. Ὁ Θεὸς ἐν τῷ ἐλέει Του ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς μου. Ὁ ἀδελφὸς Underwood καὶ ἐγὼ πιστεύομεν, ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἀνέθηκε μίαν μοναδικὴν διακονίαν, καὶ ὁ πόθος μας εἶναι νὰ καταστήσωμεν σήμερον τὸν Χριστιανικὸν κόσμον ἐνήμερον καὶ προσεκτικόν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξάπλωσιν ‚τῆς στρατευομένης ἀθδΐας καθ' ὅλον τὸν κόσμον. Διὰ τοῦτο ἐπιδιώκομεν πρό παντὸς νὰ στηρίξωμεν τὴν πίστιν τῶν Χριστιανῶν—καὶ ἂν τις ἔχῃ ὑποπέσῃ εἰς ἀμφιβολίας περὶ τῆς θεοπνευστίας, καὶ τοῦ ὑπερφυσικοῦ χαρακτῆρος τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, νὰ δείξωμεν εἰς αὐτὸν τὴν μωρίαν τῆς ἀπιστίας, καὶ νὰ τὸν βεβαιώσωμεν ὅτι ἡ ἀπιστία φέρει εἰς ἀπελπισίαν καὶ ἀπόγνωσιν.

Ἀμφότεροι ὁ Underwood καὶ ἐγὼ ἄλλοτε εἰς διαφόρους περιστάσεις ἔχομεν σταθῆ εἰς τὰς γωνίας τῶν ὁδῶν καὶ μὲ τὸ ὡρολόγιον εἰς τὰς χεῖράς μας ὑψωμένας ἐπροκαλοῦμεν τὸν Θεὸν νὰ μᾶς κεραυνοβολήσῃ νεκροὺς ἐντὸς 30 ἢ 60 δευτερολέπτων. Καὶ ὅταν αἱ προκλήσεις αὗται δὲν ἔφερον κανὲν ἀποτέλεσμα, ἐλέ-

γαμεν: Βλέπετε—δὲν ὑπάρχει Θεός. Διατὶ δὲν μᾶς σκοτώνει, καθὼς ἀναφέρει ἡ Π. Διαθήκη ὅτι δῆθεν ἐσκότωσε τὸν Οὐζᾶν καὶ πολλοὺς ἄλλους;»

Δυστυχῶς οἱ ἄπιστοι, καὶ οἱ ἄθεοι, εἶναι γενικῶς οἱ μᾶλλον δύστροποι καὶ ἀπρόσιτοι εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο τόσον σπανίως ἀκούομεν περὶ τῆς ἐπιστροφῆς των. Μόνον ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ δύναται νὰ καταπείσῃ τὸν ἄπιστον. Ἄνθρωπος εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸν κερδίσῃ διὰ τῆς λογικῆς. Ὁ ἄπιστος εἶναι τόσον καταβαραθρωμένος εἰς τὴν ἀπιστίαν, καὶ προσκυνεῖ μόνον τὸν ἀνθρώπινον Νοῦν, ὥστε ἀποβαίνει ἀδύνατον εἰς ἄθεον νὰ πιστεύσῃ εἰς θρησκείαν ὑπερφυσικὴν καὶ τῶν θαυμάτων.

Ὑπάρχουν τινές, οἱ ὁποῖοι νομίζουν ὅτι οἱ ἀθεϊσταὶ εἶναι ἄνθρωποι ἀσθενοῦς χαρακτῆρος καὶ ἀνήθικοι. Οὐδὲν τούτου ἀνακριβέστερον. Κατὰ τὴν γνώμην μου, ἡ ζωὴ τῶν κεκηρυγμένων ἀθέων ἐμπορεῖ νὰ συγκριθῇ εὐνοϊκῶς μὲ τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων πολιτῶν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ χαρακτῆρα καὶ ἠθικήν. Καυχῶνται μάλιστα ὅτι ἡ συνείδησίς των δὲν τοὺς ἐπιτρέπει νὰ ὑποκρίνωνται τὸν θρῆσκον. Διὰ τοῦτο μεγάλως ὑπολήπτομαι ἕνα ἔντιμον καὶ εἰλικρινῆ ἄπιστον. Αὐτὸς δὲ ἀκριβῶς εἶναι ὁ ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον ζητῶ νὰ βοηθήσω καὶ νὰ κερδήσω. Οὐδόλως θέλομεν νὰ δυσφημήσωμεν καὶ διασύρωμεν τοὺς ἄλλοτε ὁμόφρονας. Γνωρίζομεν ὅτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἶναι εἰλικρινεῖς καὶ τίμιοι εἰς τὰς δοξασίας των. Καὶ ἡμεῖς ἤμεθα ἄλλοτε πρόθυμοι νὰ ριφθῶμεν εἰς τὰς φυλακάς, μόνον διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν εἴχομεν ἄδειαν τῆς ἀστυνομίας διὰ τὰς συναθροίσεις μας ἀνὰ τοὺς δρόμους, ἢ διότι διεταράττομεν τὴν τάξιν. Μᾶς ἄφιναν ὅμως ἐλευθέρους τὴν ἐπαύριον.

Ὁ μέθυσος γνωρίζει ὅτι ἁμαρτάνει καὶ ὅτι ἔχει ἀνάγκην τοῦ Χριστοῦ. Ἡ πόρνη γνωρίζει ὅτι ἁμαρτάνει. Ἀλλ' ὁ θεωρῶν ἑαυτὸν ἠθικὸν ἄνθρωπον, αὐτὸς κομπάζει, ὅτι εἶναι ἐξίσου καλός, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι. Καὶ ἡμεῖς ἄλλοτε ἐκαυχώμεθα, ὅτι δὲν εἴμεθα μέθυσοι, ὅτι ἀγαπῶμεν τὰς οἰκογενείας μας, καὶ ὅτι εἴμεθα καλοὶ πολῖται, ἐπιδοκιμάζοντες πᾶν μέσον προόδου εἰς ὄφελος τοῦ λαοῦ. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἀρκεῖ. Σήμερον εἴμεθα πεπεισμένοι περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς σωτηρίας ἡμῶν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἔχομεν κηρύξει τὸν Χριστὸν ἀπὸ τὸ Σὰν Διέγο τῆς Καλιφορνίας, μέχρι τῆς Βανκοῦβερ τοῦ Καναδᾶ, καὶ εἰς πλέον τῶν ἑξήκοντα ναῶν ἔχομεν διαλαλήσει τὰς μεγάλας καὶ σωτηριώδεις ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου. Μὲ μεγάλην δὲ χαρὰν εἴδομεν ἄνω τῶν τριακοσίων ψυχῶν νὰ δέχωνται τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς ἀτομικόν των Σωτῆρα. Πρὸ δύο ἡμερῶν εἴχομεν τὴν χαρὰν νὰ ἴδωμεν τὸν εἰκοστὸν τέταρτον κεκηρυγμένον ἄπιστον ν' ἀσπάζεται τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ νὰ εὑρίσκῃ τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀνάπαυσιν τῆς ψυχῆς του.

Ἐννοεῖται ὅτι ἔχομεν πολλοὺς ἐχθρούς, οἱ ὁποῖοι μᾶς διαβάλλουν καὶ δυσφημοῦν. Πρὸ ὀλίγου ἐκηρύττομεν ὑπὸ μίαν μεγάλην σκηνήν, ὁπότε εἷς νέος μᾶς ἐπλησίασε καὶ μᾶς εἶπε: «Σᾶς ἔχω ξανακούσει εἰς τὴν Καλιφορνίαν. Ἔχω τὰς ἰδίας ἀρχάς, τὰς ὁποίας καὶ σεῖς εἴχατε ἄλλοτε. Ἀπορῶ ποῖον τέχνασμα ἐπιδιώκετε». Αὐτὸ τὸ ἔχομεν ἀκούσει πολλάκις, ἀφ' ὅτου ἐπεστράφημεν εἰς τὸν Χριστόν. Αἱ διαδόσεις τῶν ἐχθρῶν μας εἶναι πολλαί. Πολλοὶ νομίζουν ὅτι ἐπάθαμεν τὰς φρένας. Αὐτὸ δὲν μᾶς ἐκπλήττει, διότι καὶ ἡμεῖς ἄλλοτε ἐνομίζομεν ὅτι οἱ Χρι-

στιανοὶ εἶναι ὅλοι τρελλοί. Ἡ ἀπάντησις, τὴν ὁποίαν δίδω, εἶναι ὅτι σήμερον αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς τρέλλας μοῦ ἀρέσει. Τοὺς λέγω ὅτι τώρα ἐπανέκτησα τὰς φρένας μου καὶ ἐπὶ ἓν ἔτος ἤδη εἶμαι «ἱματισμένος καὶ σωφρονῶν» (Μάρκ. ε΄. 15), διότι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐξέβαλε τὰ δαιμόνια, ἅτινα μὲ κατεῖχον.

Ἐκεῖνος ὁ νέος, ὅστις εἰρωνεύθη τὴν ἐπιστροφήν μου ὡς τέχνασμα, ἐπανῆλθε τὴν δευτέραν καὶ τὴν τρίτην ἑσπέραν τοῦ κηρύγματός μου εἰς τὴν σκηνήν. Δὲν μὲ διέκοπτε πλέον καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ κηρύγματος ἐζήτησε τὰς προσευχάς μας ὑπὲρ ἑαυτοῦ. Τέλος δὲ ὡμολόγησε τὸν Χριστὸν δημοσίως, ἀπαρνηθεὶς ὅλα ὅσα προηγουμένως ἐπρέσβευε. Μᾶς εἶπε: «Τίποτε ἄλλο δὲν μὲ ἔπεισε νὰ μεταβάλω φρόνημα περισσότερον ἀπὸ τὸ παράδειγμά σας. Ὅταν ἀκούω πῶς ὁ Θεὸς σᾶς ἔσωσε καὶ ἐνθυμοῦμαι ὅτι σᾶς ἐθεώρουν τοὺς σφοδροτέρους ἀθέους, ἐξ ὅσων ἐγνώρισα, δὲν ἠμπορῶ νὰ συγκρατηθῶ πλέον. Δοξάζω τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ!»

Μίαν ἡμέραν εἰς τὸ Λὸς Ἄνζελες ἐπεσκέφθημεν τὴν πλατεῖαν, ὅπου γίνονται ὁμιλίαι δημόσιοι. Ἐκεῖ εὕρομεν διαφόρους γνωστοτάτους ἀθέους. Ὁ ὁμιλητὴς τὴν ὥραν ἐκείνην ἦτο κάποιος Σμίθ. Ἅμα μᾶς εἶδε, «Πλησιάζω», εἶπεν, «εἰς τὸ τέλος τοῦ λόγου μου, καὶ ἐπειδὴ βλέπω παρόντας ἀρκετοὺς ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς συντρόφους, τὸν Martin Charles, ἐκδότην τοῦ «Ἀθέου Κόσμου» καὶ τὸν βοηθόν του Ralph Underwood, θὰ παρεκάλουν τὸν κ. Charles, ἐὰν ἐπιθυμῇ, νὰ μᾶς εἴπῃ ὀλίγας λέξεις». Αὐτὸ συνέβη ἕνα μῆνα μετὰ τὴν ἐπιστροφήν μου, περὶ τῆς ὁποίας ὁ Σμὶθ ἀκόμη δὲν εἶχε μάθει τίποτε. Δύνασθε νὰ φαντασθῆτε τὴν ἀγωνίαν μου. Πολλοὶ ἐκ τῶν παρόντων ἦσαν ἄλλοτε συνεργάται μου εἰς τὴν ἀθεϊστικὴν προπαγάνδαν. Ἐπὶ τέλους, μετὰ πολλὴν νοερὰν προσευχήν, ἀνέβην ἐπάνω εἰς τὸ κιβώτιον, ποῦ ἐχρησίμευεν ὡς βῆμα, καὶ ὡμολόγησα πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ἀπηρνήθην ὅλας μου τὰς παλαιὰς ἀθεϊστικὰς ἀρχάς, ὅτι ἐπείσθην πῶς εἶχα πλανηθῇ καὶ κατέληξα προτρέπων τοὺς ἀκροατάς μου νὰ ἔλθουν καὶ αὐτοὶ εἰς συμφιλίωσιν μὲ τὸν Θεόν. Ὡμίλησα περίπου ἐπὶ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας· ἀλλὰ πρὶν τελειώσω, οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν ἀθέων ἕνας ἕνας εἶχον φύγει.

Μεταξὺ ἄλλων κατηγορούμεθα ὡς ***μίσθαρνοι***, ὅτι δηλ. κρυφίως δεχόμεθα χρήματα παρὰ τῶν Χριστιανῶν, διὰ νὰ πολεμήσωμεν τὴν ἀθεΐαν. Ἐὰν ἐχρειάζετο καμμία ἀπάντησις εἰς τὴν συκοφαντίαν ταύτην, θὰ ἠδυνάμην νὰ ἀναφέρω ὅτι ὁ ἀδ. Underwood καὶ ἐγὼ ἐπὶ δύο μῆνας μετὰ τὴν εἰς Χριστὸν ἐπιστροφήν μας ἐστερούμεθα σχεδὸν καὶ τοῦ ξηροῦ ἐπιουσίου ἄρτου, ἐνῷ ἂν ἐμένομεν εἰς τὸ ἀθεϊστικόν μας περιβάλλον εἴχομεν ὅ,τι μᾶς ἐχρειάζετο. Ὁ Θεὸς ὅμως ἐπὶ τέλους μᾶς ἐβοήθησεν. Οὐδεὶς Χριστιανὸς μᾶς ἐδωροδόκησε νὰ ἀλλάξωμεν φρονήματα, ἀλλ᾽ οὔτε τὸ παρελθόν μας ὑπῆρξε τοιοῦτον, ὥστε νὰ δύναταί τις νὰ μᾶς θεωρήσῃ ἱκανοὺς νὰ πωλήσωμεν τὰς συνειδήσεις μας. ***Μόνον ἡ χάρις καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μᾶς δίδει σήμερον δύναμιν νὰ τὸν ὑπηρετῶμεν μὲ καρδίαν νέαν. Εἰλικρινῶς δεχόμεθα τὴν Ἁγίαν Γραφὴν ὅλην, ἀπὸ τῆς Γενέσεως μέχρι τῆς Ἀποκαλύψεως, ὡς τὸν ἀποκεκαλυμμένον Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ὡς τὸν μόνον ὁδηγόν, ἀσφαλῆ καὶ ἀλάνθαστον, τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐπιστροφή μας εἰς Χριστὸν εἶναι θαῦμα τῆς συγκαταβάσεως τοῦ Θεοῦ.***

Ὅταν ὁ Θεὸς μὲ ἔσωσε, μὲ ὡδήγησε νὰ κερδίσω τὸν φίλον καὶ σύντροφόν

μου Underwood, ἕνα νέον, ὅστις πετὲ ἄλλοτε εἰς τὴν ζωήν του δὲν προσηυχήθη καὶ ὅστις ἦτο ἐμπαθέστατος ἐχθρὸς τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. Σήμερον ὁ ἀδελφὸς οὗτος ἕνα διακαῆ πόθον ἔχει ἀπὸ κοινοῦ μὲ ἐμὲ—πῶς κάλλιον νὰ ἐξυπηρετήσωμεν τὸν Θεὸν διὰ τῆς μαρτυρίας μας καὶ πῶς νὰ ἐξουδετερώσωμεν τὴν ζημίαν τὴν ὁποίαν ἐπροξενήσαμεν ἄλλοτε διὰ τῆς ἀθεΐας μας.

('Εκ τοῦ 'Αγγλικοῦ, κατὰ μετάφρασιν *Κ. Καρναπᾶ*)

Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΥ

Εἰς τὴν κατὰ τοῦ Κομμουνισμοῦ ἐν Ἑλλάδι ἀντίδρασιν βεβαίως πρέπει νὰ πρωτοστατῇ τό Κράτος, τὸ ὁποῖον εἶναι τεταγμένον ὡς φρουρὸς τῆς κοινωνίας καὶ τῆς τηρήσεως τῶν κειμένων νόμων, καὶ τὸ ὁποῖον καὶ μόνον διαθέτει τὴν ἀπαιτουμένην πρὸς τοῦτο ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. Οὐχ ἧττον ἡ Κρατικὴ ἐνέργεια δύναται καὶ πρέπει νὰ ἐνισχύεται ὑπὸ τῆς ἰδιωτικῆς προσπαθείας· διότι ἄνευ ταύτης κανεὶς νόμος, καμμία ἐνέργεια τοῦ Κράτους δὲν δύναται νὰ τελεσφορήσῃ.

Μέχρι σήμερον ἡ κοινωνία μας, ἂν καὶ αὐτὴ πρωτίστως ἀπειλεῖται ἐκ τῆς ἐνδεχομένης ἐπικρατήσεως τοῦ Κομμουνισμοῦ, ἀρκεῖται εἰς μοιρολατρικὴν καὶ ἀδρανῆ παρακολούθησιν τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Κράτους κατὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι Κομμουνιστῶν. Καὶ ἡ ἀδράνεια αὐτὴ τῆς κοινωνίας εἶναι, κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην, τὸ ἀνησυχητικώτατον σύμπτωμα τοῦ ζητήματος διὰ τὴν Ἑλλάδα.

Εὐτυχῶς ἐγένετο ἤδη μία μικρὰ ἀρχὴ διακοπῆς αὐτῆς τῆς ὀλεθρίας ἀδρανείας τῆς κοινωνίας. Καὶ ἐγένετο ποῦ; Ὄχι εἰς τὰς Ἀθήνας ἢ τὴν Θεσσαλονίκην, ὅπου θὰ ἦτο φυσικώτερον καὶ εὐκολώτερον νὰ γίνῃ, ἀλλὰ εἰς μίαν ἐσχατιὰν τῆς πατρίδος—εἰς τὴν παραμεθόριον περιοχὴν τῶν Λαβάρων (Δυτ. Θρᾴκης), ὅπου ἱδρύθη πέρυσι μία Ἀντικομμουνιστικὴ Ὀργάνωσις ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Χρήστου Γράψα, ἥτις ἐργασθεῖσα ἐντατικῶς κατώρθωσε νὰ φέρῃ μεγάλην ἐλάττωσιν τοῦ Κομμουνισμοῦ εἰς τὴν περιφέρειαν Λαβάρων, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν δύο τελευταίων βουλευτικῶν ἐκλογῶν, ἐλαττωθέντος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Κομμουνιστικῶν ψήφων κατὰ 90 τοῖς ἑκατόν.

Ἡ ἐν Ἀλεξανδρουπόλει ἐκδιδομένη ἐφημερὶς «***Δυτικὴ Θρᾴκη***» εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 352/26-4-33 φύλλον αὐτῆς σχολιάζουσα τὸ περιεχόμενον μιᾶς προεκλογικῆς ἐγκυκλίου τῆς ὀργανώσεως ταύτης, διεκήρυξε μίαν μεγάλην, ὅσον καὶ θλιβερὰν ἀλήθειαν.

«Συνειδητὸς Κομμουνισμός, λέγει, δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν Νομὸν Ἕβρου, ὅπως δὲν ὑπάρχει καὶ εἰς ὁλόκληρον τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα· τὰ δὲ ἑκάστοτε παρατηρούμενα σποραδικὰ κρούσματα ὀφείλονται εἰς τὴν ἀδράνειαν, τὴν ὁποίαν ἐπιδεικνύομεν ὅλοι μας ἀπέναντι τῶν ἀναρχικῶν στοιχείων».

Ἡ δὲ εἰρημένη ὀργάνωσις εἰς πρόσφατον ἐγκύκλιόν της ἐπάγεται τὰ ἑξῆς πολὺ λογικὰ συμπεράσματα:

«Τὸ νὰ μὴ ὑπάρχῃ ***συνειδητὸς Κομμουνισμὸς*** *εἰς μίαν χώραν, τοῦτο βέβαια εἶναι εὐχάριστον πρᾶγμα· ἀλλ' ὅταν οἱ κατ' ὄνομα Κομμουνισταὶ αὐτῆς τῆς*

χώρας ἀνέρχωνται εἰς ὁλοκλήρους δεκάδας χιλιάδων, ὅταν διὰ τῆς δυνάμεως τῶν κατ᾽ ὄνομα Κομμουνιστῶν αὐτῶν ἐκλέγωνται βουλευταὶ καὶ δήμαρχοι ἀπὸ τὴν ἀδράνειαν ποῦ ἐπιδεικνύομεν ὅλοι μας, τί λυπηρότερον τούτου;

Δὲν ὑπάρχει μὲν ***συνειδητὸς Κομμουνισμὸς*** *εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ᾽ ἐξ αὐτοῦ δὲν ἕπεται ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν διατρέχει κίνδυνον ἐκ τοῦ Κομμουνισμοῦ. Ἀνατρέξατε εἰς τὰ ἀποτελέσματα τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν τῆς 25ης Σ]βρίου καὶ 5ης Μαρτίου, συγκρίνατε τὰς Κομμουνιστικὰς ψήφους καὶ θὰ εὑρεθῆτε πρὸ θλιβεροῦ γεγονότος. Ἐντὸς χρονικοῦ διαστήματος πέντε μόνον μηνῶν αἱ κομμουνιστικοὶ ψῆφοι τῆς ὅλης Ἑλλάδος ηὐξήθησαν κατὰ 21 ὁλοκλήρους χιλιάδας!!*

Ἐξετάσατε τὰ συστατικὰ τῆς πνευματικῆς τροφῆς τῆς νεολαίας μας καὶ θὰ διαπιστώσητε ἓν δυσάρεστον γεγονός. Τὸ μεγαλείτερον μέρος αὐτῆς τρέφεται ἀπὸ ἀριστερίζουσαν φιλολογίαν, προδιαθέτουσα οὕτω εἰς τὸν Κομμουνισμὸν τὴν αὐριανὴν κοινωνίαν μας.

Ἀναλογισθῆτε ἐπίσης ὅτι πλέον τῶν δεκαπέντε κομμουνιστικῶν δημοσιογραφικῶε ὀργάνων ἐργάζονται πεισματωδῶς διὰ νὰ δηλητηριάσουν μὲ τὰ θανατηφόρα μιάσματά των τὴν Ἑλληνικὴν ψυχήν.

Τί κι᾽ ἂν δὲν ὑπάρχῃ συνειδητὸς Κομμουνισμός; Μήπως δὲν εἶναι μυριάκις τραγικώτερον ἡ Ἑλλὰς νὰ πέσῃ θῦμα ἀσυνειδήτων καὶ ἐπιπολαίων ἀνθρώπων; Νὰ αὐτοχειριασθῇ κατὰ τὸν πλέον ἄδοξον τρόπον; Ἐμφορούμενοι ὑπὸ τοιούτων σκέψεων κοὶ αἰσθημάτων καὶ ἀφ᾽ ἑτέρου βλέποντες τὴν ἀθρόαν προσχώρησιν τῶν κατοίκων τῆς κωμοπόλεώς μας πρὸς τὸν Κομμουνισμόν, ἀπεφασίσαμεν πρὸ ἔτους [2-2-33] τὴν σύστασιν Ἀντικομμουνιστικῆς Ὀργανώσεως, ἥτις ἱδρυθεῖσα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ πτωχοὺς καὶ βιοπαλαιστὰς νέους, κατώρθωσεν ἐν τούτοις διὰ διαλέξεων, διαφωτιστικῶν ἐγκυκλίων καὶ καταλλήλων νουθεσιῶν νὰ φέρῃ ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα».

Συνιστῶμεν τὸ παράδειγμα τῶν καλῶν τούτων Λαβαριωτῶν εἰς τὴν μίμησιν ὅλων τῶν πολιτῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἐὰν εἰς ἐκείνην τὴν μικρὰν ἐσχατιὰν ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία, μὲ τὰ ἴδιά της πενιχρὰ μέσα, ἄνευ καμμιᾶς Κρατικῆς ἐνισχύσεως, ἔσχε τοιαύτην ἐπιτυχίαν, εἰς ἄλλα κέντρα πολυανθρωπότερα καὶ πλουσιώτερα πόσα θὰ ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ μία παρομοία πρωτοβουλία! Μόνον οὕτω πως ἂν ἀφυπνισθῇ καὶ ἐξεγερθῇ ἡ κοινωνία, θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ ἐξαφανισθῇ ἐκ τῆς πατρίδος ἡμῶν ὁ ἐπάρατος Κομμουνισμός. Ἡ Κρατικὴ αὐστηρὰ καταδίωξις αὐτοῦ εἶναι μὲν ἀναγκαία ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ τὸν ἐνισχύει ἠθικῶς διότι οἱ καταδιωκόμενοι Κομμουνισταὶ καταντοῦν νὰ θεωρῶνται «μάρτυρες» ὑπὲρ μιᾶς ἰδεολογίας καὶ τοῦτο φύσει κινεῖ τὴν συμπάθειαν τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλ᾽ ἡ συστηματικὴ ἀντίδρασις τῆς κοινωνίας διὰ καταλλήλου προπαγάνδας εἶναι ἀπείρως πλέον ἀποτελεσματική· διότι ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοὺς Κομμουνιστὰς τὸν φωτοστέφανον τοῦ μαρτυρίου, κρημνίζουσα τὴν ἰδεολογίαν των διὰ τῶν ἀμειλίκτων ὅπλων τῆς λογικῆς.

Ο ΑΘΛΗΤΗΣ ΤΩΝ ΦΙΛΙΠΠΩΝ

Διήγημα τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 20ον

Τὸ ἔτος ἦτο τὸ 59ον μετὰ Χριστόν; εἶχον δὲ παρέλθει ἓξ ἔτη ἀπὸ τῆς νυκτὸς ἐκείνης, ὅτε ὁ Ἕκτωρ ἔτρεχεν ἀπηλπισμένος εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως τῶν Φιλίππων, καλῶν τὴν ἀδελφήν του Ἐλπινίκην. Ἤδη οἰκογενειάρχης εὐτυχὴς καὶ ἀξιωματικὸς εὐϋπόληπτος, ἐφαίνετο ὅτι εἶχε κάθε τι τὸ ὁποῖον κάμνει τὸν βίον εὐτυχῆ.

Μίαν ἑσπέραν ἐνῷ μετὰ τὸ δεῖπνον ἔπαιζε κατὰ γῆς μὲ τὴν μικράν του κόρην, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον ὁ πάτρων καὶ φίλος του Μάρκος, ὁ ὁποῖος ἦτο διὰ τὸν Ἕκτορα προσφιλὴς καὶ ἐπιθυμητὸς ἐπισκέπτης. Ὁ Ἕκτωρ ἀνετινάχθη, γελῶν:

— «Ἆ! κύριε πραῖτορ,» εἶπε. «Μὲ συλλαμβάνετε ἄοπλον!»

— «Εὐχαρίστει λοιπὸν τοὺς θεούς, ὅτι δὲν εἶμαι ἐχθρός»; ἀπήντησεν ὁ Μάρκος ἐπίσης γελῶν καὶ προσέθεσε χαμηλοφώνως: «Ἔχω νὰ σοῦ ὁμιλήσω ἰδιαιτέρως».

Τὴν μικρούλαν τότε παρέλαβεν ἡ τροφός της καὶ οἱ δύο φίλοι ἔμειναν μόνοι, καθήσαντες πλησίον ἀλλήλων εἰς ἕνα χαμηλὸν καναπὲν διὰ νὰ ὁμιλήση ὁ Μάρκος. Τὰ ἔτη δὲν εἶχον ἐπιφέρει σημαντικὰς μεταβολὰς εἰς τὴν ὄψιν τῶν δύο φίλων. Ὁ μὲν Ἕκτωρ ἦτο τύπος εὐθυτενοῦς καὶ ρωμαλέου στρατιώτου ἀμέμπτου παραστάσεως, ὡς ἥρμοζεν εἰς ἑκατόνταρχον τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς, ὁ δὲ Μάρκος, ἂν καὶ ἐδείκνυε τὰ ἴχνη τῆς ζωῆς τῶν ἀπολαύσεων, τῆς ὁποίας ἀναγκαστικῶς μετεῖχον ὅλοι οἱ ἐκ τῆς ὑπηρεσίας των στενῶς συνδεδεμένοι μὲ τὸν Αὐτοκράτορα, ἦτο τύπος τελείου ἀριστοκράτου, συνδυάζοντος τὴν καλοκαγαθίαν μὲ τὴν ἀξιοπρέπειαν.

— «Ἤκουσες τὰ νέα;» ἠρώτησε χαμηλοφώνως ὁ Μάρκος, καρφώνων τὸ βλέμμα του ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ φίλου του.

— «Ὄχι. Τί συμβαίνει;»

— «Ἀπόψε ὁ Νέρων καὶ ἡ μητέρα του, ἡ Σεβαστή, ἦλθαν εἰς σοβαρὰν ρῆξιν. Αὐτὴ τὸν ἠπείλησεν ὅτι θὰ ἐγκαταλείψη αὐθωρεὶ τὸ Παλάτιον καὶ ἤδη εὑρίσκεται εἰς τὰ διαμερίσματά της προετοιμαζομένη δι' ἀναχώρησιν καὶ συζητοῦσα μὲ τὰς κυρίας της. Ἐγὼ διετάχθην—ὑπὸ ἐχεμύθειαν—νὰ σὲ ὁδηγήσω εἰς τὸ μικρὸν ***τρικλίνιον*** (τραπεζαρίαν) ὅπου παραμένει ἀκόμη ὁ Νέρων. Θέλει νὰ σοῦ δώση μερικὰς διαταγάς».

— «Πρὸς ποῖον σκοπόν;» ὑπέλαβεν ὁ Ἕκτωρ ζωηρῶς. «Τί σκέπτεται νὰ πράξη ἐναντίον τῆς μητρὸς ποὺ τὸν ἀνύψωσεν εἰς τὸν θρόνον τῶν Καισάρων;»

— «Ποῖος ἠξεύρει;» ἀπεκρίθη δυσθύμως ὁ Μάρκος. «Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ὁ Νέρων εἶναι ἔξω φρενῶν ἀπὸ ὀργὴν καὶ μέθην. Δὲν ἠξεύρει τί κάμνει. Ἀφοῦ τὸ φυλακτόν, τὸ ὁποῖον ἡ Σεβαστὴ τοῦ ἐχάρισε κατὰ τὴν ἀνάρρησίν του

εἰς τὸν θρόνον, τῆς τὸ ἐπέταξε κατὰ πρόσωπον, φωνάζων, ὅτι δὲν θέλει τὴν καλὴν τύχην, τὴν ὁποίαν τοῦ φέρει αὐτό, ἐνόσῳ πρέπει διαρκῶς νὰ ἀκούῃ νὰ τοῦ ὑπενθυμίζῃ ἐκείνη ὅτι ὅλα τὰ ὀφείλει εἰς αὐτήν!»

— «Περίεργον. Κἄτι θὰ συνέβη νὰ τὸν ἀναστατώσῃ ἔτσι».

— «Τίποτε ἀπολύτως. Ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν ἐπέρασεν ἥσυχος, μάλιστα δὲ εἶχε προσκαλέσει τὴν μητέρα του καὶ τὴν ταλαίπωρον γυναικοῦλάν του νὰ συμφάγουν μαζύ του... Ἐγὼ φρονῶ ὅτι τὰ ἐπροκάλεσεν ὅλα ἡ παληὰ ἱστορία. Θὰ ἐζήτησε κανένα **ρουσφέτι** διὰ τὴν Ποππαίαν. Ἡ Σεβαστὴ γίνεται ἔξω φρενῶν ὁσάκις τοῦτο συμβαίνει. Ἀλλ᾽ ἂς φεύγωμεν. Σὲ ἀναμένει ὁ Αὐτοκράτωρ.»

Μὲ ὅλην τὴν ταχύτητα καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῶν κινήσεων τοῦ καλοῦ στρατιώτου, ὁ Ἕκτωρ ἐξεδύθη τὴν μικρὰν στολήν, τὴν ὁποίαν ἐφόρει εἰς τὰ ἰδιαίτερά του δωμάτια, καὶ ἐφόρεσε τὴν ἐπίσημον στολὴν τοῦ ἑκατοντάρχου, ἥτις ἦτο ἀπαραίτητος, ὅταν ἦτο τῆς ὑπηρεσίας παρὰ τῇ Αὐλῇ, ἄψογος δὲ τὴν περιβολὴν καὶ εὐσταλής, ἠκολούθησε τὸν φίλον του. Διῆλθον πολλὰς αὐλὰς καὶ ἀνθοκήπους μέχρι τοῦ μεγαλοπρεποῦς ροδοκήπου κάτωθι τῶν Αὐτοκρατρρικῶν διαμερισμάτων. Ἀφοῦ διῆλθον τὸν κῆπον τοῦτον, εἰσῆλθον εἰς μικροτέραν αὐλήν, σκιαζομένην ἀπὸ φοίνικας καὶ δροσιζομένην ἀπὸ διαφόρους πίδακας ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διαρκῶς ἀναβλύζοντας.

Ἐδῶ ἐσταμάτησεν ὁ Μάρκος καὶ ἐστράφη πρὸς τὸν Ἕκτορα:

— «Διετάχθην νὰ σοῦ δέσω τὰ μάτια», εἶπεν ἀταράχως.

— «Τί; Διὰ ποῖον λόγον»; ἐφώναξεν ὁ Ἕκτωρ, προαισθανόμενος κάποιον δόλον...

Ὁ Μάρκος ἐμειδίασε καὶ ἀτάραχος ἐξήγαγε πλατὺ μανδήλιον, τὸ ὁποῖον ἤρχισε νὰ διπλώνῃ καταλλήλως.

— «Οὔτε ἐμὲ λοιπὸν δὲν ἐμπιστεύεσαι, Ἕκτωρ;» εἶπε μὲ ἐλαφρὸν παράπονον· «ἀλλ᾽ ἔχεις δίκαιον· ἐδῶ μέσα κανένα δὲν πρέπει νὰ ἐμπιστεύεσαι... Ἔλα» προσέθεσε μὲ τόνον ἐλαφρότερον, «πρέπει ἁπλῶς νὰ σοῦ δέσω τὰ μάτια, διότι πρόκειται νὰ σὲ περάσω ἀπὸ μυστικὸν διάδρομον, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ μὴ ἰδῇς, τίποτε περισσότερον».

— «Μὰ οἱ μυστικοὶ διάδρομοι φέρουν εἰς μυστικὰς φυλακάς», ἐμουρμούρισεν ὁ Ἕκτωρ δυσπιστῶν ἀκόμη.

«Ἔλα, ἔλα, γενναῖέ μου. Δὲν ἔχεις νὰ φοβηθῇς τίποτε. Δὲν στέκεις ἀκόμη τόσον ὑψηλά, ὥστε νὰ σὲ ζηλοτυπῇ ὁ Νέρων. Ἡσύχασε καὶ δόξαζε τὸν Ἄρην ὅτι δὲν εἶσαι παρὰ ἕνας ἑκατόνταρχος... Σκύψε ὀλίγον, παρακαλῶ· δὲν φθάνω νὰ σοῦ δέσω τὰ μάτια».

Ὁ Ἕκτωρ ὑπήκουσε χωρὶς περισσοτέρας διαμαρτυρίας καὶ οὕτω μὲ δεμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡδηγήθη ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ Μάρκου ἐπὶ ἀρκετὸν διάστημα μέχρι μιᾶς μικρᾶς θύρας, ἥτις ἐφρουρεῖτο ἔσωθεν ὑφ᾽ ἑνὸς μόνον στρατιώτου. Ταύτην ὁ Μάρκος ἔκρουσε συνθηματικῶς—τέσσαρα κτυπήματα ἀργὰ σημαίνοντα τὰ τέσσαρα ψηφία τοῦ ὀνόματος τοῦ Νέρωνος καὶ μετὰ ταῦτα ἓν κτύπημα δυνατόν, σημαῖναν «Καῖσαρ», ὁπότε ἡ θύρα ἠνοίχθη ἀποτόμως καὶ οἱ δύο φίλοι εἰσῆλθον εἰς διάδρομον φωτιζόμενον καθ᾽ ὅλον του τὸ μῆκος ὑπὸ λύχνων.

Ἀφοῦ ἐπροχώρησαν ἀρκετὸν διάστημα, εἰσῆλθον εἰς ἄλλον διάδρομον, ὅστις διέκοπτε τὸν πρῶτον ὀρθογωνίως, καὶ ἀφοῦ ἐβάδισαν καὶ εἰς τοῦτον, ἐστάθησαν πρὸ θύρας φυλαττομένης ὑπὸ ἑνὸς στρατιώτου. Εἰς τὸ οὖς τοῦ σκοποῦ τούτου ὁ Μάρκος ἐψιθύριζε τὸ σύνθημα καὶ ταυτοχρόνως ἐπίεσε κομβίον ἐπὶ τῆς θύρας, ἥτις πάραυτα ἤνοιξεν αὐτομάτως, ὁ δὲ σκοπὸς παρεμέρισε, σταθεὶς εἰς προσοχήν, διὰ νὰ εἰσέλθῃ ὁ Μάρκος μὲ τὸν σύντροφόν του, ὁπότε αὐτομάτως πάλιν ἡ θύρα ἐκλείσθη. Ὅταν δὲ ἀφῃρέθη τὸ μανδήλιον ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Ἕκτορος, εἶδεν ὅτι εὑρίσκετο εἰς δωμάτιον ὅπου γύρωθεν ἵσταντο ἐκ διαλειμμάτων πολλὰ ἀγάλματα φυσικοῦ μεγέθους. Μεταξὺ δὲ τούτων ἡ ἐπιφάνεια τῶν τοίχων ἐκαλύπτετο ὑπὸ βιβλιοθηκῶν, αἱ θύραι τῶν ὁποίων, ἐκ ξύλου κιτριᾶς, πλουσίως ἐπεξειργασμέναι, ἀπετέλουν ἓν εἶδος λεπτοτάτου δικτυωτοῦ, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου διεκρίνοντο, ἐπάνω εἰς ράφια, κύλινδροι παπύρων, ἄλλοι μὲν ἐντὸς θηκῶν λεπτοτάτου χρυσοῦ, ἄλλοι ἐξ ἐλεφαντόδοντος λεπτοῦ ἐγγεγλυμένου ἢ καὶ ἐκ δέρματος μὲ διακόσμησιν ἀνάγλυφον καὶ χρυσοποίκιλτον. Εἰς ἄλλας πάλιν θέσεις ἐνεπίγραφοι δέλτοι ἀπετέλουν σωρούς, τοὺς ὁποίους ἐκράτουν στερεαὶ πλάκες ἀχάτου ἢ μαλαχίτου λίθου. Τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο ἦτο τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Παλατίου, τὰ δὲ ἔγγραφα ἦσαν οἱ τίτλοι τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. Ἀλλὰ τῆς μυστικῆς θύρας, διὰ τῆς ὁποίας εἶχαν ἐμβῆ οἱ δύο φίλοι, οὐδ᾿ ἴχνος ἀπέμενε. Τὸ βλέμμα τοῦ Ἕκτορος περιεργαζόμενον μετὰ προσοχῆς τοὺς τοίχους, μόνον τὰς βιβλιοθήκας ἔβλεπεν, ὅλας ὁμοίας, χωρὶς καμμίαν ρωγμὴν ἥτις νὰ προδίδῃ τὴν ὕπαρξιν θύρας κρυφίας. Καὶ αὐτοὶ οἱ σκοποὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς εἰσήγοντο δι᾿ αὐτῆς μὲ δεδεμένους τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι ὅμως τοίχου ὑπῆρχε θύρα συγκοινωνοῦσα μὲ τὴν κυρίως Βιβλιοθήκην, ὅπου ἑκατοντάδες συγγραμμάτων ἦσαν διευθετημέναι εἰς πλουσίας θήκας.

Τὴν αἴθουσαν ταύτην διῆλθεν ὁ Μάρκος, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος, παρεμέρισε τὸ βαρὺ παραπέτασμα, τὸ ὁποῖον ἀπέκλειε τὴν ἀπέναντι θύραν, ἐκτύπησε τὰς παλάμας του καὶ εἰς τὸν κρότον τοῦτον ἐφάνη νεαρὸς ἀκόλουθος, ὅστις τοὺς ὡδήγησεν διὰ διαδρόμου πρὸς τὰ ἰδιαίτερα διαμερίσματα τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας. Τέλος ἐστάθη πρὸ παραπετάσματος, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου ἠκούοντο ἄγρια οὐρλιάσματα, ἀνάμικτα μὲ γέλωτας νευρικούς Μία δὲ χειρονομία του παρεμέρισε τὸ παραπέτασμα καὶ ἀπεκάλυψε τὸν Νέρωνα, τὸν ὁποῖον ὁ λαὸς τῆς Ρώμης ἐθεοποίει οἱ δὲ αὐλικοὶ ἀναισχύντως ἐκολάκευον καὶ ἐξεμεταλλεύοντο, τὸν πραγματικὸν Νέρωνα, κυλιώμενον ἐπὶ σωρείας μαλακῶν μαξιλλαρίων καὶ ἐκστομοῦντα ἀπειλὰς καὶ ὕβρεις κατὰ τῆς μητρός του, τὰς ὁποίας διέκοπτε διὰ καγχασμῶν κτηνωδῶν. Ἡ ὑπερπλήρωσις τοῦ στομάχου ἀφ᾿ ἑνὸς καὶ ἡ ἀσυνήθης καὶ διὰ μέθυσον ἀκόμη οἰνοποσία, τὸν καθίστων θέαμα ἀπαίσιον, τὸ δὲ πορφυροῦν χρῶμα, τὸ ὁποῖον ἔβαφεν ὁλόκληρον τὸ πρόσωπόν του, ἦτο προμήνυμα ἐνδεχομένης συμφορήσεως. Καθ᾿ ἣν στιγμὴν οἱ δύο νέοι εἰσῆλθον καὶ ὑπεκλίθησαν πρὸ αὐτοῦ ἐδαφιαίως, ὁ Νέρων ἐξεθύμανε, ρίψας κατὰ τοῦ κενοῦ ἀνακλίντρου τῆς μητρός του, ποτήριον πλῆρες οἴνου, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα τοῦ κατορθώματος τούτου, ὁ ἦχος τοῦ θρυμματισμένου ποτηρίου καὶ ἡ καταστροφὴ τῶν πολυτίμων

ὑφασμάτων τοῦ ἀνακλίντρου διὰ τοῦ οἴνου, ἐφαίνετο ὅτι κατηύνασαν κατά τι τὴν νευρικὴν διέγερσιν, διότι ἀνεσηκώθη, ἐκύτταξε βλακωδῶς τοὺς εἰσαχθέντας εἰς τὴν παρουσίαν του νέους καὶ μὲ τὸν σκαιότατον τρόπον ἐφώναξε:

—«Τί θέλετε σεῖς ἐδῶ; Δὲν μιλεῖς, Μάρκε;»

—«Ἔφερα τὸν ἑκατόνταρχον Ἕκτορα, ὡς διέταξεν ὁ Καῖσαρ», ἀπήντησε ξηρῶς ὁ εὐπατρίδης.

—«Ἐγὼ διέταξα; Ποιὸς τὸ λέγει αὐτό;» ἐφώναξεν ὁ Νέρων.

Τότε ἐπενέβη ὁ ἐξ ὅλων τῶν εὐνοουμένων τοῦ Νέρωνος ἔχων τὸ μεγαλείτερον θάρρος παρ᾽ αὐτῷ, ὁ διαβόητος Τιγελλῖνος, εἰπών:

—«Πόσον συμφέρει νὰ λησμονῇ κανεὶς ἐνίοτε! Μήπως ἐλησμόνησεν ὁ Καῖσαρ καὶ τὰ δίκαιά του παράπονα;» προσέθεσεν, ὅπως ἐπαναφέρῃ τὰς σκέψεις τοῦ αὐτοκράτορος ἐπὶ τῆς διενέξεώς του πρὸς τὴν μητέρα του, πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ Τιγελλῖνος ἔτρεφεν ἄσπονδον ἔχθραν.

—«Ὄχι!» ἐγρύλλισεν ὁ θηριώδης υἱὸς τῆς Ἀγριππίνης, «δὲν ἐλησμόνησα! Θυμοῦμαι τώρα καὶ διατὶ ἐζήτησα νὰ φέρῃς τὸν ἑκατόνταρχον. Ἀνήκει εἰς τὴν φρουράν μου;»

—«Βεβαιότατα, Καῖσαρ.»

—«Καλά. Τώρα ἐσένα δὲν σὲ χρειάζομαι, Μάρκε. Φύγε ἀπ᾽ ἐδῶ!»

Ὁ Μάρκος ἔγεινε κάτωχρος εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς προσβλητικῆς ταύτης διαταγῆς. Συνεκρατήθη ὅμως καὶ ὑποκλειθεὶς ἐξήρχετο τῆς αἰθούσης κανονικῶς ὀπισθοχωρῶν πρὸς τὴν ἀνοικτὴν θύραν, ὅτε ἐπὶ τοῦ κατωφλίου ἐσκόνταψεν ἐκ τῆς συγχύσεως καὶ παρ᾽ ὀλίγον θὰ ἔπιπτεν ὕπτιος, ἀλλ᾽ εἰς τὸ ἀτύχημα τοῦτο προσετέθη καὶ νέα ὕβρις—ὁ καγχασμὸς τοῦ Νέρωνος, τὸν ὁποῖον ἀπήχησαν καὶ οἱ κόλακες. Τοῦτο ὑπῆρξε διὰ τὸν Μάρκον ἡ τελευταία σταγὼν ἥτις ἔκαμε τὸ ποτήριον τῆς ἀγανακτήσεώς του νὰ ἐκχειλίσῃ. Διότι δὲν ἦτο ἡ πρώτη φορὰ καθ᾽ ἣν ὁ Νέρων τοῦ εἶχε δείξει ψυχρότητα καὶ σχεδὸν ἔχθραν, προερχομένην ἐκ τοῦ παιδαριώδους φθόνου του ἀπέναντι τοῦ Μάρκου, ὅστις εἶχε τάλαντον μουσικὸν καὶ ποιητικὸν ἀρκετὰ μέγα, ἀσυγκρίτως δὲ ἀνώτερον τῶν πενιχρῶν ταλάντων τοῦ αὐτοκράτορος.

Ἅμα ἐξῆλθεν ὁ Μάρκος, ὁ αὐτοκράτωρ ἐστράφη πρὸς τὸν Ἕκτορα, καὶ τῷ εἶπε:

«Ἔλα κοντά. Θέλω νὰ δῶ ἀπὸ τί εἶσαι καμωμένος».

Ὁ Ἕκτωρ, ὅστις ἦτο σφοδρῶς ταραγμένος διὰ τὴν προσβολὴν κατὰ τοῦ φίλου του, ἐπλησίασε βραδέως καὶ ἐστάθη ἀκίνητος ὡς ἄγαλμα καὶ μὲ τελείαν ἀπάθειαν. Ὁ δὲ Νέρων, ἀφοῦ ἐπί τινας στιγμὰς τὸν παρετήρησεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, ἀπεφάνθη γελῶν εἰρωνικῶς:

«Καλὸς εἶσαι διὰ τὸ ἔργον ποῦ θὰ σοῦ ἀναθέσω. Ἡ ἀγαπητή μου μητέρα, ἡ «Σεβαστὴ» (ὑπέλαβε, προφέρων τὴν λέξιν μὲ τόνον περιφρονητικὸν) «θέλει καὶ καλὰ νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὸ Παλάτι ἀπόψε. Τὸ θέλω δὲ κ᾽ ἐγῶ—ὁ Καῖσαρ. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἔχῃ τὴν πρέπουσαν συνοδίαν. Φρόντισε νὰ γίνῃ τοῦτο.

Μὲ ἐννοεῖς·»

Ὁ Ἕκτωρ ὑπεκλίθη φέρων τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸ κράνος, λαβὼν δὲ τὴν ἄδειαν νὰ ὁμιλήσῃ, ἠρώτησεν:

— «Ὁ Καῖσαρ ἐπιθυμεῖ, ὅπως τὴν Σεβαστήν, ἐκτὸς τῆς ἰδίας της συνοδίας, συνοδεύσῃ καὶ φρουρά;»

— «Ναί, ὁ Καῖσαρ τὸ ἐπιθυμεῖ,» ἐπανέλαβεν ὁ Νέρων, μιμούμενος ἐμπαικτικῶς ὡς παιδὶ κακοαναθρεμμένον τὴν φρᾶσιν τοῦ ἑκατοντάρχου. Διότι ὁ Νέρων, ὅταν ἐμέθυεν, ἄφινε κατὰ μέρος κάθε ἴχνος ἀξιοπρεπείας βασιλικῆς.

— «Ἐὰν εἰς τὸν δρόμον οἱ σωματοφύλακες τῆς Σεβαστῆς ἐρίσουν ἀναμεταξύ των καὶ κινδυνεύσῃ Ἐκείνη, σὺ μὲ τὴν φρουράν σου θὰ τοὺς καταβάλῃς καὶ τὴν Σεβαστὴν θὰ ἐξασφαλίσῃς. Μ' ἐννοεῖς τώρα;»

Ὁ Ἕκτωρ κατέστειλε ῥῖγος ἀποτροπιασμοῦ καὶ ὑπεκλίθη σιωπηλός.

— «Λοιπόν, ἐκτέλεσον! Ἕνας καλὸς στρατιώτης δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ τοῦ δίδουν λεπτομερεῖς ὁδηγίας διὰ τὰ καθήκοντά του, τὰ ὁποῖα γνωρίζει. Σ' ἕνα δρόμον μονήρη, ἐν μέσῳ τῆς νυκτός, δύο φορεῖα μὲ γυναῖκας, εὑρισκομένας ἐν μέσῳ μεθυσμένων φρουρῶν ποῦ διαπληκτίζονται, νομίζεις ὅτι θὰ γλυτώσουν; Ἕ;»

Τὰς λέξεις ταύτας ὁ Νέρων συνώδευσε μὲ βλέμμα πονηρόν, διὰ τοῦ ὁποίου ἐξέφραζε σαφῶς τὴν τερατώδη του σκέψιν. Ὁ Ἕκτωρ εἰς μίαν στιγμὴν ἐνόμισεν ὅτι δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ συγκρατηθῇ ἀπὸ τοῦ νὰ πέσῃ ἐπάνω εἰς τὸν Νέρωνα καὶ νὰ τὸν πνίξῃ, ἀλλὰ κατώρθωσε νὰ ὑποκλιθῇ, ὁπότε ὁ Νέρων τοῦ ἔνευσε νὰ πλησιάσῃ ἀκόμη πλησιέστερον καὶ ἀφοῦ ἐπρόσθεσε μερικὰς λέξεις, τὰς ὁποίας δὲν ἠδύνατο νὰ ἀκούσῃ κανεὶς ἐκ τῆς ἀκολουθίας, τὸν ἀπέπεμψε μὲ χειρονομίαν τῆς λευκῆς του χειρός, τῆς καταφόρτου ἀπὸ δακτυλίδια. Ἀκολούθως δὲ ἔλαβε ποτήριον οἴνου Φαλερνίου καὶ τὸ ἔφερεν εἰς τὰ χείλη του τόσον ἀπαθῶς, ὡς νὰ μὴ εἶχε διατάξει τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν δολοφονίαν τῆς μητρός του!

(ἀκολουθεῖ)

ΔΗΛΩΣΙΣ

Εἰς ἀπάντησιν πρὸς τὰ ὅσα ἐγράψαμεν εἰς τὸ τεῦχος Φεβρουαρίου περὶ κλεψιτυπίας, ἐλάβομεν τὴν κάτωθι δήλωσιν, ἣν ἐκ καθήκοντος δημοσιογραφικοῦ δημοσιεύομεν:

Ἐν Πόρῳ, τῇ 3 Μαΐου 1934.

Ἀξιότιμε Κύριε Διευθυντά!

Εἰς τὸ τεῦχος τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου τοῦ ἐγκρίτου ὑμῶν περιοδικοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Κλεψιτυπίας τὸ ἀνάγνωσμα», γράφετε, ὅτι τὸ δημοσιευθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 6 ἐ. ἔτους φύλλον τῆς «Ἀναπλάσεως» ἄρθρον περὶ «ἀκάρπου συκῆς» προέρχεται ἐκκλεψιτυπίας ἐκ τοῦ Α'. τόμου ἔκδοσις Β'. τῶν Θρησκευτικῶν Μελετῶν τοῦ ἀξιοτίμου κ. Ξενοφῶντος Μόσχου.

Τοῦτο δὲν εὑρίσκεται ἐν τῇ ἀληθείᾳ. Καταρτίζων τὸ ἐν λόγῳ ἄρθρον οὐδόλως εἶχον ὑπ' ὄψει μου τὰς «Θρησκευτικὰς Μελέτας» τοῦ κ. Μόσχου, ὧν τὴν ἐν ἔτει 1932 ἔκδοσιν παντελῶς ἠγνόουν μέχρι πρό τινων ἡμερῶν.

Ἡ ἀλήθεια ἔχει ὡς ἑξῆς: Ὅταν πρὸ δέκα πέντε σχεδὸν ἐτῶν ὑπηρέτουν ὡς στρατιωτικὸς ἱερεὺς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ ἐβαδίζομεν πρὸς Ἐσκῆ-Σεχὴρ κατὰ

Δεκέμβριον τοῦ 1921 διήλθομεν διὰ τῶν χωρίων τῶν Κιουπλιῶν, εὑρισκομένων εἰς τὴν κοιλάδα παραποτάμου τινὸς τοῦ Σαγγαρίου. Τὰ χωρία ταῦτα κατῳκοῦντο ὑπὸ Χριστιανῶν, οἵτινες εἶχον κατασφαγῆ ὑπὸ τῶν Τούρκων, τὰ πάντα ἐδῶ καταστρεψάντων. Μετὰ φρίκης ἀναλογίζομαι τὰς αἱματηρὰς ἐκείνας ἡμέρας τῆς θλίψεως καί τῆς συμφορᾶς καὶ τοῦ διηνεκοῦς πάθους. Ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τῶν πυρικαύστων χωρίων ἦσαν ἐρριμμένα τῇδε κἀκεῖσε παντὸς εἴδους ἔπιπλα, βιβλία, σκεύη, ἱεραὶ εἰκόνες καὶ εἴ τι ἄλλο. Κάποιος στρατιώτης μοῦ ἐκόμισε ἕνα ὁρμαθὸν λασπωμένων βιβλίων καὶ χειρογράφων κυριολεκτικῶς κατεσπαραγμένων. Τὰ ἐκράτησα ὅλα ὡς μίαν τραγικὴν ἀνάμνησιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων.

Ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ εὑρισκόμενος καὶ ἐν τῇ μοναξίᾳ μου ἐκείνῃ μέσα στὰ βουνὰ καὶ τὶς χαράδρες ἀνεμοδερόμενος χρόνια ὁλόκληρα προσεπάθουν ἐκ τῶν χειρογράφων ἐκείνων νὰ καταρτίσω μίαν σειράν, διότι πράγματι ἀντελήφθην ὅτι περιεῖχον ὑλικὸν εὐσυνειδήτως γεγραμμένον καὶ πολλὴν τὴν δύναμιν καὶ πρωτοτυπίαν ἐμφαῖνον. Ἐνόμισα τοῦτο ἔργον ἀφανοῦς τινος ἐργάτου τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἀνὰ τοὺς ἱστορικοὺς ἐκείνους τόπους, καὶ ὁ ὁποῖος, τὶς οἶδε, ποίαν τύχην ἔσχεν κατὰ τὴν Μικρασιατικὴν τραγῳδίαν.

Ἔχων πολλάκις ὡς βοήθημα τὸ ὑλικὸν ἐκεῖνο, ἐξέδωκα ἔκτοτε πλείστας μελέτας καὶ ἄρθρα, μὲ τὴν ζωηρὰν πάντοτε ἐλπίδα, ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ δυνηθῶ νὰ ἐκδώσω τοῦτο ὁλοκληρωτικῶς, διότι πράγματι ἀποτελεῖ θησαυρὸν ἀνεκτίμητον. Ἐπὶ τῇ βάσει λοιπὸν σχετικῶν περικοπῶν τῶν χειρογράφων ἐκείνων κατήρτισα τὸ περὶ «ἀκάρπου συκῆς» ἄρθρον μου, ἕνεκα τοῦ ὁποίου παρὰ τοῦ «Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς» ὡς τυποκλόπος ἐχαρακτηρίσθην.

Ἔχω τὴν ἰδέαν καὶ τὴν γνώμην, ὅτι ἕκαστος γράφων ἢ ὁμιλῶν ἢ ἄρθρα καταρτίζων, δὲν διαπράττει ἔγκλημα καθοσιώσεως, ἐὰν καταφεύγῃ εἰς διαφόρους πηγὰς καὶ βοηθήματα. Ἐν τῷ προκειμένῳ δὲν ἀνέφερα τὰς πηγάς, διότι δὲν ἤξευρον ποῦ ἀνῆκον.

Ἐπὶ τούτοις ἐπευχόμενος ὑμῖν πᾶν ἀπὸ Θεοῦ ἀπορρέον ἀγαθόν.

Διατελῶ μετὰ πάσης τιμῆς καὶ ὑπολήψεως

Ἀρχιμ. **Διον. Παπανικολόπουλος**

Ἱεροκῆρυξ τοῦ Πολ. Ναυτικοῦ.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

— ***«Σύγχρονα γεγονότα εἰς τὴν πλάστιγγα».*** Ὑπὸ ***Κλήμεντος Καρναπᾶ.*** *Ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ ἐν Χανίοις Χριστ. Συλλόγου Νέων καὶ Νεανίδων. Σελίδες 220, σχήμ. 8ου. Τιμὴ δρχ. 17, ἐκτὸς τῶν ταχ. τελῶν, ἅτινα διὰ τὴν Ἑλλάδα ὑπολογίζονται εἰς δρχ. 5. Διὰ τὴν Ἀμερικὴν τιμὴ 50 σέντς, ἥτις καλύπτει καὶ τὰ ταχ. τέλη. Παραγγελίαι καὶ ἐμβάσματα πρέπει νὰ ἀποστέλλωνται εἰς τὸν κ. Γ. Καρβουνάκην, Πλατεῖαν Δικαστηρίων, Χανία.*